Na Ka Thiar

Ki Longshuwa

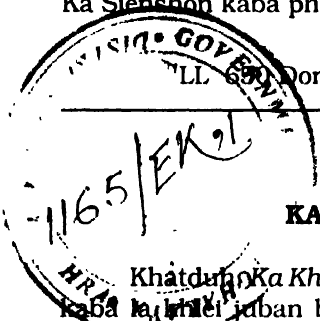
KA SIENSHON KABA PHRA

1999

La pynmih da ka
KHASI AUTHORS' SOCIETY
Lah ban ïoh na
KHASI BOOK STALL - MAWKHAR - SHILLONG

Ka Sienshon kaba nyngkong	1980	500 kopi
Ka Sienshon kaba ar	1981	2000 kopi
Ka Sienshon kaba lai	1984	3000 kopi
Ka Sienshon kaba saw	1988	1500 kopi
Ka Sienshon kaba san	1990	2000 kopi
Ka Sienshon kaba hynriew	1993	2000 kopi
Ka Sienshon kaba hynñiew	1995	3000 kopi
Ka Sienshon kaba phra	1999	3000 kopi

LL 650 Don Bosco Press, Shillong

KA LAMKHMAT

Khatduh *Ka Khasi Authors' Society* kum ka *Seng* kaba ka khlei juban ban im sngi ha ka ban pynïeng rasong ia ka thoh ka tar ha khmat ka pyrthei, ka angnud ruh ban prat lynti shuh sha kiwei pat ki tnat jong ka literashor jong ngi, bad yn sa lah ban pynmih pyrthei ïa ki ha ki por ki ban dang wan.

Bevan L. Swer

Editor

21.01.1981 KHASI AUTHORS' SOCIETY

KA LAMKHMAT ÏA KA SIENSHON KABA AR

Ka Sienshon Banyngkong ïa *Na Ka Thiar Ki Longshuwa* ka la long ka jingprat ïa ka lynti ban pyrshang lum ha ka dur jong ka "thup" ïa ki poim Khasi kiba la thoh bad pynmih da ki nongrwai jong ngi kiba la khlad noh la mynshwa. Kane ka sienshon ka la lum tang ïa ki poim kiba la mih naduh ka snem 1894 haduh 1913. La lum ruh tang hynñiew tylli ki poim bad na ar tylli ki *nati* barim, bad katkum ka jinglah kyrda pisa tyngka ka Seng. Wat lada kane ka Sienshon ka long ka jingpyrshang kaba rit bad ba dang duna, pynban ka long ka jingsoi lynti pat ïa ka sienshon kaba ar.

Ka Sienshon Baar ka kynthup haduh hynñiew phew tylli ki poim kiba saphriang ïa ka por naduh 1888 haduh 1945. Ha kane ka thup ba mynta la sdang naduh ki poim u S.M. Amjad Ali kiba la mih mynshwa ha *Ka Myntoi* bad ter ter katba lah ban lum ban lang na ki kot khubor bad ki jingthoh bapher bapher kiba la mih na kawei ka por sha kawei pat.

Ka Khasi Authors' Society ha ka jingpyrshang jong ka ban kyntiew shaphrang shuh shuh ïa ka thoh ka tar Khasi, ka ngeit skhem ba kane ka Thup kan long kum ka kynja histori jong ka poitri Khasi ka ban long ruh ka jingïarap ïa ki riew wad jingtip bad ki riew pule kiba mynta bad kiba hadien.

Ha kane ka Sienshon Baar, ka Seng kam lah khlem da pynpaw ïa ka jingsngewnguh ïa kito baroh kiba la don kti ban pynmih ïa kane ka Thup, bad ha kane ka jingïadei ruh, ym lah khlem da kdew ïa ka kyrteng u Bah Kynpham Singh (wat lada u long u trai jong ka kam ruh) uba la pynlut por bad bor ban pynlong ïa kane ka Sienshon kumba ka long.

KA LAMKHMAT ÏA KA SIENSHON KABA NYNGKONG

KI SYMBAI BADANG IM

Hajar hajar ki khlur ki mih bad ki jah noh da ka jingmaïan jong ka jingtyllun ka sahit bym lah ban thew da ka jingmut ka jabieng u briew. Kumjuh ruh, hajar hajar ki symbai ba la tyngkai slem ha ki thiar ki ïap bad ki rdem noh lada ym shym la sumar sukher ïa ki kat kum ka jingdawa ka mariang: hynrei kine baroh ki ïai im kat kum ka aiñ ba la pynïaid da uta u badonbor tam.

Hapdeng kat kane ka jingshisha, ngi dum buit ban lap ïa kita ki khlur ba phyrnai bad ki symbai ba dang im. Kumta ka *Executive Committee Ka Khasi Authors' Society* ka la rai ban lum shwa tang ïa kito ki symbai poitri kiba ki longkñi-longkpa kiba la leit sha ka jingjahthaid kiba ki la buh tyngkai ha ki thiar jong ki. Bad ka la aibor ïa ngi lai ngut ban jied tang katto katne shwa kat ban lah kot ka bor ka Seng ban pynmih pyrthei. Haba ngi pule sani ïa ki symbai poitri ba la lum ha ine i kot lyngkdop, ngi imat ba ki longkñi jong ngi kim shym la lap lyngkha ban bet ïa ki ha kito ki por. Ngi pyrkhat lehse ka long ka badonbok ba *Ka Khasi Authors' Society* ka la kylla long ma ka kata ka lyngkha ha kaba kine ki symbai ki la hap. Kane ka *Society* ka thmu, nalor kiwei pat ki kam, ban jied ïa ki symbai babha na ki jingtrei jong ki longshwa bad ban lum ïa ki na kawei ka por sha kawei pat, kumta ruh ïa kane ka thup ngi ai kyrteng : NA KA THIAR KI LONGSHUWA.

Ha kane ka aïom ngi jied shwa tang kine ki symbai harum:

1. "I THAKEMON" - Kane ka poim ka long lehse ka *Elegy* banyngkong eh ha ka ktien jong ngi, ha kaba u

briew u ïam briew shisha. Katba ngi lah ban wad, ym pat don ba la thoh kaba kum kane ka jait poitri hadien kane ha ka ktien Khasi. Kan shim por bun snem lehse ban lap ïa u nongthaw ïa kane ka jingrwai.

2. "IMMANUEL" - Katba ngi lah bad lap, kane ka long ka sonnet banyngkong eh ha ka ktien Khasi. Kan shim por ban lap ïa u nongthoh jong kane ruh.

3. Kiwei pat ki jingrwai ki long ki lyric ha la ka dur ka dur bad ki jingrwai Khasi ïa kiba la thaw da kito kiba la ïohi nyngkong ïa ka sngi u bnai jong ka pyrthei ka thoh ka tar ha ka ktien jong ngi.

Kumba la pyni hi ha trai ki jingrwai, la shim ïa ki na ar tylli ki kot khubor, na *U NONGKIT KHUBOR*, ka kot khubor Khasi banyngkong eh, bad na *U LURSHAI*. Ngi kyrmen ba ngin dang lah ban lum shuh shuh ïa bun kiwei pat ki nuksa ki jingthoh barim lada ki khun ka ri kin ïasnoh kti lang bad ngi ki riew-dkhot *Ka Khasi Authors' Society*.

"Kumba ka skei sha la dien trai,
Ka phai kylla khadduh ïawai"

- Ngi ruh ngi dei ban phai dien trai lada ngi dei ban peit sha ka lawei baphyrnai. Kumta ngi khyllie biang ïa ki dien barim khnang ba ki longdien kin im.

Khublei shihajar nguh:

R.S. Lyngdoh,
H.W. Sten,
B.L. Swer.

July, 1 1980.

KI SKER

NA
KA THIAR KI LONGSHUWA

SYNSHAR 'RIW KHASI

Synshar, synshar, ko 'Riw Khasi!
To synshar hi iaphi,
U Blei u'n rap baroh ia phi
Ba'n synshar maphi hi.
Balei phi'n leit long mraw
Ha ki nong-ong baroh,
U'n rap U'n rap U Blei Ba Khraw
Ha ba phi ia U iaroh
Phi'n ioh jingsuk shisha te phi
Khlem artatien artat,
Ha ba ia soh maphi hi
Ha ba phi leh da pyrkhat
Phi'n leit kylla mraw balei?
Ha ki jinglong nongwei
Khlem pyrkhat ki jing hikai
Jong I Thawlang, lawbei,
Synshar, synshar ko 'Riw Khasi,
Synshar ia la jingmut;
Wat leh shukor, wat leh bishni,
Long ba shlur, wat long khawput,
Wad ka niam, wad ka jingstad,
Wad ka jingsuk Khasi:
Ia ka jingmut skhem to bat,
Bad pynshai ia la ka ri,
Synshar, synshar ko 'Riw Khasi!
Synshar, ia la ki kur,
Ia ktin na ing wat ai ba'n mih,
Ioh u ksuid u'n sa tur,
Ia bam ia dih ia suk, ia neh,

Baroh shi kur shi lok.
Khlem ia dat khlem ia beh,
Hinrei da shong kum ki riw hok.
Synshar, synshar, ko 'Riw Khasi!
Synshar ia la jinglong,
Wat leit sha bar neh ha jilli,
Wat leh b'ymman, wat leh sarong.

(*Ka Myntoi*, 1888) - *S.M. Amjad Ali*

Ieng 'Riw Khasi

To ieng, to ieng, ko 'Riw Khasi!
To ieng na la jingshong badum;
Da ka jinghok panpoh lade,
Rah u ding duh rah u sum,
To ieng, to ieng, ko 'Riw Khasi!
To dih ka um jingstad,
Ia ka Niam pynbud ryngkat;
Mih ha thyma - ka jing pyrkhat.
Jimphong - is'nei to phong maphi
Panspong da jing shisha
To kup, to kup, jain-kup-sybun
To rah wait-jing-bha
To bat skhem ia u 'nam - minot
Ia ka ryntih-jing-mlin,
To ieng, to ieng, ko lok baroh!
Ioh phi'n shitom bad shah sin.

(*Ka Myntoi* 1888) - *S.M. Amjad Ali*

TOPU

Hangne hi ha La-ban
Don kawei ka briw.
Ba khlem khun khlem ksiw,
Ba la kydor ba la khun
Na u khnam ha ryntih.
Ha ka por jingshitom
Ha kane ka pyrthei
Ba'n iarap ia ka
Ym don mano mano
Lait na wei u ksew.
Ka jing ngeit u Topu,
Ia la ka trai kynrad.
La palat ia kita,
Jong ki khun bynriw ruh.
Ha ba ka leit shano shano,
U ju bud ia ka hi,
Bad ha ba ka ong ba'n wan noh
Sha la ing. U kylla din, bad
Wan khlem ar kyntin.
Ynda la poi ka por set,
Ia ki siar u ju wad;
Ynda la shem, ia ki u set
Da leh sumar; A! u mrad.
Ynda la set ia ki kumta
Da la ki kti ia ka jingkhang
Da sumar ba nym phet kita,
Mian mian ia ka u khang.
A! u mrad me long ba kyrpang.
'Da leh kumta sa ma u pat;
La shong ha khymat ka jingkhang
Kum u shakri u ba ngeit
Ynda ladep ki kam
Nang ap shuh ki jingphah
Na la u trai kynrad,

Ba la khreh ia lade
Ba'n leit kylleng ma u.
Kat by'm pat poi ka tymmen
Katta u'num ai ba'n wan
Ka mrad, ka mreng, briw lada
Iano iano hajan ing ruh
Kum u shakri u ba ngeit Blei,
U by'm ju ai ba'n sniw
Ka hima jinghok jong U Trai
Ha khymat jong u khyndiat ruh.
Ha ba u'n ih ia ki mrad
Lane ki sim, la ia puh
Lane ia dait : u'n pynkhlad
Ha kata hi khlem da ting.
Kum u rangbah na ki paitbah
U ba don bor bad ba hok,
Ba kuah jingsuk ha ka pyrthei
Ba 'nym ia shun para lok.

(*Ka Myntoi*, 1888) - *S.M. Amjad Ali*

U TAI BAD U BADUK

Shi wat ki briw ki la kylli
Ia u Sim Hatim Tai,
"Ba uei u don ba khraw naphi
Hangne ha ka pyrthei?"
La ong ma u ia ki hangta -
"U don uta uwei,
Ia ba la shem hamar hangta
Ha ba nga la iaid kai".
"Uta u briw u ba duk eh
Sha khlaw u la nang trei";
La ong ia u "ko duk bapli,
To leit ha u Sim Tai".
"Phi'n ioh jingbam jingsa baroh

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

Katba phi mon phi kuah,
To leit, to khie, tymmen, bapli,
Ba phi'n ioh suk shisha".
"La ong ia nga", "Balei ko pa!
Phi ong kumne ia nga,
Ba'n bam na u khyndiat ruh
Nga'm sngowbha".
"Katba nga don la kti la kyjat
Katba nga nang trei
Nga lehrain sngow ba poh shibun
Ba'n pan ba'n bam na'wei."

(*Ka Myntoi*, 1888) - *S.M. Amjad Ali*

U LOBLI

La don uwei u nong-ia-pom
Hangta ha'wei ka por,
Ba la dykoh na jing ia-pom
Ba'n iaid ruh u'm don bor.
La don ryngkat jong u hangta,
Tang u Lobli baieit,
U ba kumba hyniew snem ka'rta
U khynnah ba met rit.
Kumba kine shi wat mynmiet
Ha la ing la ioh thiah,
Ba'n shim ia'ne khynnah baieit
Jing-jia-kyndit la jia.
Ka pluh ka ing u nong-ia-pom,
Ba'n pynlip ym don briw,
Ia la ipa, na jing shitom
Ba'n lait, u la kyrsiw.
U'm ioh ktin na'ba nang thiah
(Namar b'ym don shuh)
Khlem kita u bein kynriah;
U shong u sah hajuh.

Ba'n bah, ba'n rah ia la ipa
U'm don bor satia,
Namar kata hajan jing thiah
U sah khlem kynriah.
Pat sa shi wat u kyrsiw
Ia la ipa ba'n khie;
Ka ding ka bur ha neng ka kiw
Hangta ruh u'm ioh hi.
Ka met ki jain ki la sydang
Ba'n ing, hangta jong u.
Pat sa shi wat u la ka'ng
U'm ioh kumta ruh.
Hajan ia la ipa u shong
Haduh b'nda u iap,
Baroh kawei ka ing ha jcrong
Ka hap ka sop ka tap.

(*Ka Myntoi*, 1888) - *S.M. Amjad Ali*

U NONGKHAII BAD U NAPIT

La don hangta, ba 'riwbha,
U nong-khaii, ba tipsngi,
U ba stad ruh hi:
U 'riw ba hok, ba khraw ka bok,
Mynsiem kum ior, ha'wei ka por,
Ha kawei ka ri.
Baroh ladon katba u mon
Ki jing kuah ba sngowbha
Lait na sa tang iwei.
Ba'n sumar ia spah u kypa,
Ba'n sah ka nam, ba'nym da dam
Hangne ha ka pyrthei.
B'um don u khun ba'n sngow hun
Ba kuah baroh; bakhraw ba poh,
Ki khun bynriw ki mrad-ki-mreng.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

Namar kata ia la spah,
La mut ai noh ia'duk baroh
Shua u leit kiw sha byneng.
Ynda kumta ia la spah
U la ai noh ia'duk baroh,
U la kylla pukir artad.
Mynmiet kumta ynda ioh thiah,
Ha jing phohsniw, u ih ia briw,
Uwei u ba la ieng ha khymat.
U la kylli, "me uei lih !
La wan nangno? me'n leit shano,
To da ia thuh ianga?"
U briw la ong, "nga te ba long
Nusib jong me; la wan hangne
Da jing is'nei manga".
"La sngowbha shibun manga
Namar me la pynlut ia la
Spah baroh ha nam Blei."
"Ko lok rangbah, ia la spah,
Me'n sa ioh pat kham tam artat,
Me'n 'riw bha hi ha pyrthei."
"Lashai nga'n wan, kum u Bramman
Ha ing jong me, hangta mame
Pyduh da u ding duh ianga."
"To da sngap, - ynda nga iap,
Ka met jong nga khala-khala
Baroh ksiar ka'n sa kylla."
"Lada me'n ot, na met shi dykhot
Ka'n sah kumjuh, ka'nym hi duh
Da lei lei kata ka'nym duna."
Uta u briw, u nong-phoh sniw,
U la peit-mat bad la pyrkhat
Ia kane ka jing-phoh-sniw-ruma.
Tyngab la pah. Na la jing-thiah
Uta la khie, u la ioh ih

Uwei u napit u la wan poi.
U la phah khi, ia la ka khlih,
Ynda kum ta, hamar hangta
La wan poi sa u Bramman uwei.
Da u ding duh u la pyduh:
Ka la kylla, khala-khala,
Baroh ksiar kumba la phohsniw.
Ia ksiar baroh, ynda la ioh;
Shi dykhot nangta la ai hangta
Ia u napit ba'nym iathuh briw.
Ynda kumta, napit hangta
U la pyrkhat "kumne ihmat
Ki 'riw bha ki briw baroh."
La leit sha ing, 'tiar la king,
La rah dingduh; da jing pyduh
Ba'n pynkylla ksiar ia ka doh.
La ia kynduh shiwat ma u,
Ia ki Brahman ba la nang wan
Na jan ka ing jong u.
La khot ia ki, la wan maki;
Da u dingduh ia ki kumjuh
Kum nong-khaii u la pyduh.
Bramman rangbah, ki la pyrta
Da jing lynniar kum ka jing wiar
Jong u ksew khlem jing kyrmen,
Ha ba la lah kem hi u khla
Ia briw baroh, ba'n pyllait noh,
Na kum kane ka jing ia shem.
La wan kita la kem ia 'ta
Ki la kylli, "me balei lih
La dat ia ki Bramman bapli"
U la sngap, bad la shah thap,
Ynda kumta maki ia 'ta
La teh la lam ha ing-shari'
'Da shym sakhi, ha kata hi,
U nong-bishar da kinjri-nar

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

U la phah teh ia u napit.
La ai bha shibun saja,
La thep phattok, ia u sniw bok,
Napit nongtit la kylla tit!

(*Ka Myntoi*, 1888) - *S.M. Amjad Ali*

KA JINGRIWAI U MOSES

(Eks. XV)

Nga'n riwai ha U Jehobah,
U jop da burom bakhraw;
I u nongshong - kulai shlur bak
U la bred sha duriaw 'saw;
U la long jingpynim ia nga,
Ia u nga'n pyndon burom;
Jehobah, nongialeh - thyma,
U'n pyndem nongshun badom.

Ki gali-iapom u Pharoah,
Bad ki pait iapom kyrhai;
U la phyrnep ha wah baroh,
Ha ka duriaw, haduh trai;
Ia ki rangbah - iapom kopsop
Ki rangbah baheh bakhraw,
Phar u la lah pynngam jillop,
Ha ka duriaw bah basaw.

Uei, Trai uba kat ma-me
Ha pyddeng ki blei baroh ?
Uei ba'n tyngshain kat ma me.
Baihting ha jingiaroh ?
Me la kyner ia la ka kti,
Ka khyndew ia ki ka nguid?
Me ialam ia la ki jong hi
Sha ka jaka jingkhuid.

Ki briew ki'n sa sngew shyrkhei rem,
Ki sim Edom ki'n kyndit;
Ka jingkhynniuh ia ki ka'n kem,
Ki Kanan bad khraw bad rit.
Hinrei u paitbah bla siwspah,
Ha u lum me'n thung kyrpang;
Ha uba me la khreh shong-sah
Bad ba me la pynkyntang.

Ah Jehobah, synshar jiwnom
Ia kiba me la pynskhem;
Naba la iap ki nongiapom,
U Pharaoh ruh u la rem;
Hinrei ki khun Israel lak phew,
Da jingriwai bad jingsiaw,
Ki ia iaid halor ka ryngkew,
Kaba ha pydeng duriaw.

- *U Amirkha Khaiñ*
(U Nongkit Khubor, Jymmang 1894*)*

KO RANG KYNIH

Ko rang kynih ko rangphawar
Ko ba ioh ka hukum ka kular
Na khymat ka blei na ktin ka blei,
Mynba long ka pyrthei ba long ka dingiei,
Kumba nga la lap ia ka jot ia ka rem,
Te nga ai sa ka nguh sa ka dem
D'u dykhot u lamjew, u blang u sniang,
Ka kiad ka um, ka 'iad bang ka 'iad thiang,
Ba ngan sa shem ka hok na kata ka lynti,
La, nga iaid ha Dykhar la' nga iaid ha Khasi.

-*Rabon Singh*

(Ia kitei ki lain la pynrung ha ka jingthoh kaba kyrteng "Kaba khein ksuid haba ki la knia, da u Syiar," *U Nongkit Khubor*, January 1894).

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

KA BOR BAD KA BUROM U BLEI

*(Ki jingpyrkhat hajan Suna Pani,
26th December, 1889)*

1. Itynnad katno ba'n iohih
Ka burom Blei ka paw;
Ha peit haba shai bha ka sngi,
Sha lum, sha wah, sha khlaw.

2. Halor u maw, pyrkhat nga shong,
Phai sha Suna Pani;
Bor U Blei katno paw ka long,
Ha katai ka kshaid hi.

3. Jingat ki lum, jingthem ki wah,
Ki ong ia nga, "Kylli,
Ei ba don bor, ei ba lah
Pynlong kat kine hi?"

4. Katno bunjaid ki daw la sei,
Ia kane, ba'n batai;
Ha nga pat de, ki'm shai ei ei,
By'm poi sha daw tynrai.

5. Ka ding, ka um ka l'er shisha,
Bunjaid ki pylla.
Mano ba pyniaid ia kita?
Ym dei U Blei babha.

6. Ki lum ki riat, ki madan ruh,
Ka bor Blei, ki ialap;
Ki sien la ki syntiw ba phuh
Ki ong, "U Blei 'ba dap."

7. Hangtai nga ih ka wah ka theh
La ki um ba khlir-khlir,
Ka sawa jam, ka'm da sangeh,
Nalor ka riat ba syir.

8. La 'ma la 'mynsaw ka lynti,
Ka dem ngon ba'n kohnguh
Ka hukum U Blei jong ka hi,
Da iaroh artad ruh.

9. Hangthi, ynda poi ha trai,
Ka'n ong, "Nga'n shong thait noh"
Ki maw ki ding, la' khang to ai
Nga'n ngam shathi baroh.

10. Ka bor bad burom, ka pynpaw.
U blei jong ka hangta;
Ba ia ki lum, ki riat, ki khlaw,
Ka pom da i phylla,

11. Te nga uba don buit kham bha,
Balei nga sngap lyngngoh ?
Nga'm iaroh I'U Blei U Kypa
Uba halor baroh ?

12. Nga'n hikai te mynta ba'n bud
Ka rukom ki jingthaw,
Ba'n iaroh I'U Blei khlem da pud
Ka bor jong U pynpaw.

13. Jingjynjar ka'n ym lah pynpep,
Jingsuk ka'n ym pynwit
Ka mon U Trai, ba nga'n pyndep,
Kylleng ia ka nga'n kit.

- Joel Gatphoh

(*U Nongkit Khubor*, April 1894)

KA KTIN JINGSTAD (10-10)

(1)

Jingstad jong ngi long kane ka ktien b'neng,
Jingshemphang, jingnang 'lor bynriew kylleng;
Bynriew satlak ia jingnang ki 'riw ngeit
Ki shyrkhei ki burom ki iaroh beit.

(2)

Ha ri Khasi Synteng badum jong ngi.
Ba pop bad Soitan la jiw shong kyrni;
Tang shu poi ka ktien ba panstad,
La ph'ngain na ki ksuid ki khrei-la pyngngad.

(3)

Ka ri Khasi, Synteng barit bapli,
Ka ri ba shong seng u ksuid u khrei hi;
Ka ri baduk batlot bad ba lyngki,
Ka ktien jingstad la kyntiew ia ka ri.

(4)

Jingstad ka ri baroh kawei la seng,
Ym ha jingthala 'riw b'ymman bameng;
Ka ktien jingstad U Trai ba im ba khuid,
Ym long kum jingstad ki riw kynja ksuid.

(5)

Jingstad bashisha ka ri long kane,
Ba ia pop bad Soitan ba'n ym mane;
Ka ri ka ud ka kordit ka jynjar,
Katba ka pop bad Soitan dang synshar.

(6)

Shinrang kynthei ha Khasi ha Synteng,
Ia ka jingstad ka ktin U Trai na neng;
La leh b'ymniew - la khein khyndew thala,
Ia la mon runar, set synduk rupa.

(7)

Jingstad khyllah la roi-jingstad nongwei,
Ha sor Laban eh la boi la jyllei;
Ki saw lyer ka pop hangne la shong la seng,
La jingi la ngam khun Khasi na kylleng.

(8)

Jingstad ba khuid bahok la kum nongwei,
Ha kh'mat jingstad ki 'riw pyrthei;
Ki iaid ki tur - la kum trai ka ri,
Khlem da niew ia jingstad U Trai jong ki.

(9)

Ah Ri ! Khasi badum balyngki
Ba jingnang jingtip bapaw-nam thylli;
Naduh barim-bajah ym jiw phohsniew,
Ia jingstad baim bakhuid ba'n wan kiw.

(10)

Ka Ri ! Ri Khasi-Synteng ba lanot,
Jingstad jingnang jong phi 'nym don ba kot;
Lada ha U Jisu Trai ka jingstad,
Pha'n ngeit, shaniah, mane kum I'U Kynrad.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

(11)

Ko Ri ! Ri basuk baraitong man mraw
Hapoh jingstad badum ki kiaw ki kthaw,
La jingstad bakhuid U Trai wat kyntait;
Kaba na pop na lanot ba'n pyllait.

(12)

Ko Ri ! Kane long jingstad bashisha,
B'u Trai ka burom u shong ha p'deng pha,
Burom jong u halor jong pha ka'n da,
Na jingtur ka pop bad ka ksuid kynsha.

(13)

Bakhraw-batri ka ri - S'iem ki hima,
To long bastad ia la hima ba'n da;
Ba'n da ym da wait da stih ka pyrthei
Hynrei da stih jingngeit, da wait ktin - Blei.

(14)

Jingstad bynriw ha kh'mat Soitan bad pop
Duh lad duh buit ia ki ba'n lah ba'n jop;
Jingstad bakhuid ba long hi ktin U Blei,
Pop bad Soitan ia ka ki trim ki shyrkhei.

- R. I
(Roberts Evans)

(*U Nongkit Khubor*, July 1894)

SHA, IAPTHEM HA MAWKHAR ?

(1)

H'oid, iap katto katne ha dong Jaiaw,
La khein, la tieng ruh, kum jingiapthem bah;
Shynrang kynthei baroh la ia pasiaw.
"To ia, iaphet noh, la iap ban iasah,"
La khih la kiuh ka dong Jaiaw baroh,
La iehnoh ïingjah la ki ïing ki sem,
Ki ksew ki syiar bapli la sah lyngngoh,
Bamshem jaka babit hangno yn dem.

(2)

Mynpang bapli katto katne, la tmang,
Ba kur ba lok baroh la phet iap noh,
Nongsumar sukher ruh ym don banang,
Da kumno yn ioh ia ki la lyngngoh,
Babu Barnabas hi basbun bashlur,
La iaid la tur kum doktor man ka ïing.
Ban khmih ban sumar hi kum la ki kur,
Bad miet bad sngi la iaid khlem da sheptieng.

(3)

Ko nong Jaiaw, ko nong Mawkhar baroh,
Ia Babu Barnabas wat ia haram,
Ia u phin kyrshan, phin burom bad iaroh,
Ia jingleh minot ha kane ka kam,
U trai muluk jaka ruh la phet iap,
Da iehnoh la khun raiot khlem korbar,
Ha suk pyrthei na ki u'n pan iarap,
U'n rem u'n rain ha bishar khadar.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

(4)

Nongtuh runar la iaid ka shnong sawdong,
Da rung ki iing da tuh ki mar ki lok,
B'u trai muluk jaka ha shnong u'm shong,
Ban da ka shnong ia nongtuh ban dumok,
Rangbah shnong tang kum ha ine i kam,
La ran la khawpud la rieh sha kyndong;
Ha bishar khadar shi kyntien wat saham,
Ka rain ka rem ia phi kan pynshaiong.

(5)

Riew shit niam Blei la kynjah la pudpdu,
Jingsawa jong ki ha shnong la jah jar.
Ia ki mynpang bapli leit jngoh kim nud,
Da ktien U Blei ban pynshngain bad sumar,
Ha kum ine jynjar la rieh kyndong,
Kjat, kti bad shyntur jong ki la lyngkot,
Tang ha suk pyrthei te rangbah ki long,
Kat ha ka jynjar mynpang ki la tlot.

(6)

A ! ban da ioh rangbah shnong babha bashlur,
Bad riewblei shit niam Blei baieit mynsiem shisha,
Kum Sahep Jerman mynaria la tur,
Man ki iing mynpang, ia lade da pha;
Kane long ka dong jingtrei ba donbor,
Ban paw nam bad ioh mynsiem sha jingim,
Ym kum rangbah shnong tynneng bashukor,
Bad jingriewblei khynnah tynneng bakhim.

R.I

(*U Khasi Mynta*, Jymmang, 1896)

KA RI KHASI RI SYNTENG

Ko Ri Khasi ri Synteng
        Bad ri War badon-bok
To shad to kmen shirynieng
        Tang kane kein ka hok;
Naduh ki barim bajah
Haduh Mynta ha ngi,
Ngim tip ban mon ne ban kwah
        Ban wan shai na sepngi.

Hato ia khan ia duriap,
Da ba kynshew ne kyndiap,
Katne jingbha wan iohluid,
Leh ioh Satiyngkuid.

To ngin ia sngewnguh shisha
        Ia Sorkar Bahadur,
Basbun basharai iada
        Kum ka longkha longkur;
Ban roi mangi ka sngewbha
        Kumba ki kmie ki kpa,
A Blei ! kyrkhu ka hima
        Ban roi man la ka rta

La ka main ksiar main rupa,
        La ioh lem kiwei,
Ka kup ka phong la kyrda
        Ia shynrang bad kynthei;
Ha ka jingnang jingstad ruh
        Nang ktud man ka kynti,
Toi imat kha kpait pahuh
        Don bok ho trai ka ri.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

Ko kur ko kha lang baroh
        La kynih syiar arsien,
To ngin ia kyndit khie noh
Bad kane la laisien;
To ngin ia trei la ka kam
        Ba hapoh bad habar,
Ba dang bun kynrum kynram
        Ha rilum bad riwar.

- *R.S. Berry*

(*U Khasi Mynta*, Jylliew 1896)

HA PHAWAR BTHER KHASI KAI HANGNE

1. Ka shnong riwar ia thain ri-men bashit-
   Ka ong ka Sorkar hikai ban kren tbit.
2. U dkhiew u kynthah tang hashen la pdung-
   U briew b la rangbah u dang kren khyllung.
3. U thlen myntlang u shong kynjah ho pleng-
   Kren um pat nang u tdong labah longbneng.
4. Sohriew shi lyngkha kum ka spah ka phew-
   Ia riew dang khie mynta ym lah ia thew.
5. La pluh ka Longka, la hun ka Shita-
   La duh jingshisha la bun jingthala.
6. Lyngdkhur u Nowa la tlot ruh kam khein-
   Longkur longkha la jot duh kumne kein-
7. U kslh u ksaw ioh dohkha man ka sngi-
   To ho lih kynraw jngoh bha la ka ri.
8. Ia syrdeng ka war la thain d'u skong-
   Ha jingsneng ka Sorkar ka ain ka shong.
9. Si 'nam khaseng hashen la pat kynsha-
   Tam ka sneng tymmen ia ka stad mynta.

10. Ka khan ka skei kumno ha ka ktem ban pat-
Ka jingksan rympei ka ju rem dorbar.

-R.S. Berry

(*U Khasi Mynta*, Naitung 1896)

KA JINGRWAI KRUH KI MAWDEM

I. O ! rup, rup ! O joi, joi,
Kat ha limang liheit,
Ka soh jharen ma ka pit tangli,
Ka tit tiri lyngdoit heit,
E he hai bari hai hale,
Do re hoi lynghai heit,
Do re hale ong ka re hoi,
Do re hoi lynghai heit.

II. I I Ka iong ! A A Ka iong !
Ka soh manikur ka mei 'eriong
Pyrdi ka narim dura long
Ka tait kuli, ka tait kuli amur
Kyndoit sa ka dit ne Ka Im,
Ba dih U Jungoi Kongor.

III. Ka pait puraw ka phuh dieng-song,
Ka lei - Meirang kyrngiah ka'm long,
Ore, O, hoi, ka lynghai
Ka jalahet te e, he, wa,
Ka jalahet lyngai wa he
Ore, O, hoi, ka lynghai
Hai, hai re, wa leloi ia leloi'
O hoi lynghai,
Hai, hai kiba hoi,
O hoi lynghai.

- Da ki jong u H. Roy bad W.N.S.

(*U Khasi Mynta*, 1896)

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

KA JINGSTAD

Ka jingstad shisha ka ju wan nabar,
Da ba ioh-i, iohsngew nawei na-ar;
Ka sap ka jingtip te ka mih napoh,
Kaba na ka mynsiem ym na ka doh.

Hynrei kata ka jingstad ba ngi ioh,
Ka'm don hok, ia ngi, ba kan kam mraw noh;
Kaba nabar ka'm lah long trai janai
Kaba napoh kein kaba don tynrai.

Ka ba'm long janai ka'm lah synshar,
La ka iakhu, ka'm kup ka kem ka lar;
La'mda ka tynrai mynsiem bashongnia,
Tang da ka mon ngeit bieit ka nang tharia.

Ka jingstad hi ka'm ju wad ia u briew,
U briew u wad kum u ngap rongsyntiew;
Ia ka bathiang u sumar u kynshew,
Ia ka bablad u kyntait u thaw rew.

Ka dei ban wad bniah na kiba bun lad,
Ban nang pyniapher ia ka thiang ka blad;
Ka'm dei kum u thyllieid kyrbei ap dkhiew,
Ba lieid iongngein sah na kajuh ka thliew.

Ia ka sap mynsiem ba nang ban bishar,
Ia ka jong kaba napoh ne nabar;
U Blei U Trai u la shap skhem h'u briew,
Ba u nang tai ia ka babha basniew.

-R.S. Berry

(*U Khasi Mynta*, Nailur 1896)

KA JINGIEIT IA KA RI LUM KHASI

1. A Ri Khasi ba nga ieit !
A Ri Synteng ba bun sieid !
Ia pha nga'n ym lah klet shuh !
Ki Lum ki wah jong pha ruh.

2. La nga iaid kylleng pyrthei;
Ne shong iing paki dulan;
Ngan iai kynmaw da leilei,
La nga jngai ne la nga jan.

3. Hynrei nga kwah hir hir eh,
Ia ki ksuid baroh ban beh,
Kiba pha la mane dem,
Shi katta baroh ki snem.

4. A ia pha tap ka jingdum,
Ka jingngeit bieit ruh ka khum;
Jingmane thala synshar,
Hapoh jong pha bad habar.

5. O Lano kan mih ka sngi !
Ban pynshai ia pha ko Ri,
Ba dei tang ia U Blei hi,
Ba phan mane phan shakri.

-*K.S.*

(*U Khasi Mynta*, Nairymphang 1897)

KA JINGDUWAI KNIA

1. Ki skur mynta ki kynrei shibun-
Longkur Longkha isynei la ki khun.

2. Ia ka dohkyndang ki ju die kynrei-,
Ban ioh u synniang ban ioh u bynhei.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

3. Shi klong ka iad-um ban dih ka baeh,-
   Ba kin long parum ba kin long pareh.
4. Ka khynraw kaba iam ka law la ka jing-khyllong,-
   Ba yn khraw la ka nam ba yn khraw la ka rong.
5. Ka khynraw kaba sohkhruh kam bit ban leh meng,-
   Ba yn khraw la ka nguh ba yn khraw la ka dem.
6. Ki baheh ki sohphan ki dap kumba shi-pad,-
   Ba yn eh la ki phan ba yn eh la ki kyrpad.
7. Uba tat u jyllang wan die ki Lawmei,-
   Ryngkat u Thawlang ryngkat ka lawbei.
8. Ban ri bun kynthei ym bun uba shlur,-
   Ia u ksuid ia u khrei nangbeh nangtur.
9. Ia u niut ia u nier ki theh sha kharai,-
   Ia ka Tyr-ut ia ka Smer ruh to beh sha jngai.
10. Ia u kynja ba nangrwai ka biria ka bang,-
    Katta mo kan sa wai ka nia ka jutang.

-*R.S.*

Mawmluh, 11-6-98
(*U Khasi Mynta*, Risaw 1897)

KA JINGRWAI JUMAI

1. Ha ka khadar tarik jylliew,
   Shihajar phraspah khyndaiphew hynniew:
   Ha ka prem miet san baje tam,
   La jia Jumai bam ju bna h'ri Assam.

2. Ha ka khynniuh jong u Jumai,
   Wan siat jingmut ha nga na sha bajngai.
   La nga peit ha jingshai bynriew,
   Ka long kumba ioh-i ha rngai phewsniew.

3. Shisynpeit lieb ha Sor Shillong,
Ka shaniah skhem bynriew kylla khongpong
Bun na jingstad wallam thymmai,
Wan kylla pynban kum kam ialehkai.

4. Kane ka'm shym long ka kam briew,
Hynrei ka kam Blei na ka bajylliew;
Lyndet bor briew ban sngewthuh shai,
Ia ka khynniuh ngen u Lar-en Jumai.

5. Jingtei, jingthung, jingkynshew stad,
Ha jingstad Blei la liarngot pute pad;
Bad ka met rynieng jong ngi hi,
La ksaid kyrtoh kynih puit tangkuli.

6. Bynriew pyrthei wat sngew sarong
Ka khynniuh ngen mynta ka shu iai ong;
Phim kot kynjoh tam na b'la mang,
To dem rit myntoi ha U Blei ba tang.

7. Ha une u Jumai mynta,
Baroh bakhraw barit ki la kyang shla;
Ba kat une ngim pat ju bna,
Naduh barim bajah haduh mynta.

8. Ba da duh bad ki iing ki sem,
Ba da duh bad ki mar tat ki mar rem;
Ba da duh bad bri bad khyndew,
Ia kiba ngi la minot bad kynshew.

9. Sa ka rem u khaw ka dohkha
Sa ka rem khutia mutia lut peisa;
Ki riewbha ki la shitom jam,
Ki duk ki pahuh baioh bainong tam.

10. Kane ka paw ka Tang jong Blei,
Ba ki long kumjuh ki briew ka pyrthei;
Barit bakhraw la thaw U Wei,
Baroh da kajuh ka jingisynei.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

11. A spah, a jingstad makarong,
    Haduh katno pha don bor leh sarong;
Ka sakhi u Jumai mynta,
    Ka sabut, ha shyngkhen pham don kynda.

12. Ko trai ka ri bad ko mynder,
    Ha une u Jumai baroh shilnger
Ka trei mynta paw kum kam kai,
    Ka trei hyndai ka shisha ha U Trai.

13. Ko lieh ko iong ko rit ko khraw,
    'Sehlung te 'sehlung 'seh iaw te 'seh iaw;
La thanglaw la ai rong makna,
    H'u 'ruin Shillong **Snoh ha piew bhor ha la.**

-U Nongthoh.

(*U Khasi Mynta*, Nainohprah 1897)

D. C. M.

A 'riew wan pur ha ka pyrthei.
    Iaid beit ha ka badei;
Ioh sahjit la i long rynieng,
    Thuhtang sniew man ka teng;
Ynda iap phi'n leit kit aiu,
    Baroh khoit phi'n kynthu;
Kumba phi ioh baiseng n'U Blei,
    Kumta kein phi to trei.

Ha kane ka pyrthei basa,
    Ba shong baim bynda;
Bun jaid jinglong phi'n ia kynduh,
    Kiba phi'm sngewthuh shuh;
To khaii pateng mar paka,
    Ka hok bad jingshisha;
Ba'n ioh leit lam sha iing lajong,
    Bad la ka jingiohnong.

Sha jingim bteng nadien kane,
    To pynkhreh ialade;
Ba'n khaii ha ki iew hangto,
    Bad ka jingioh pyrto;
Nangta ruh ban nym duh iohnong,
    Ba'n lam sha iing lajong;
To ioh myntoi na la jingtrei,
    Wei phi ioh baiseng Blei.

Ko kur ko kha ko lok bynriew,
    Wat im sngi ia ka sniew;
Ko iong ko lieh ko rit ko khraw,
    Ia ka bha to kynmaw;
Ka sniew baroh kaba duhei,
    La mynta ne lawei;
Da bamut, bakren, baleh hok,
    La duk la suk syrtok.

-U Nongrwai

(*U Khasi Mynta*, Naitung 1898)

KA KTIEN DON AKOR

Kane kawei ngan shu kylli,
Hato haduh mynta ka sngi,
Phi la ju shem mo ia ki ktien
Ba ki 'riew mynta ki la mlien?

Ki ktien siat jingmut khlem akor,
Kiba sngewsih ban sngap ka skhor;
Ha khmat kiba burom lei-lei
To la kumta tep da u dpei.

Ban kum ia kita ki ktien sniew,
Haba la ia sian ia tip briew;
Ngi dei ban pynduh bad ban khang,
Ban kiar ban kyndiah kumba sang.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

Kum kita ki ktien la ki dei,
To ngin kren kiar noh da kumwei;
Ban num paw eh ka khlem akor,
Ha iing ne h'u Dkhar h'u Myngngor.

La da'm suidniew ia ka akor;
Ka jinglong sniew ka nang ioh bor,
Dang la duh ka akor babha,
La iuh ka sang ka pop kynsha.

Wei la hap lei ha pap ha sang,
Ka jingkhlemrain ka nang kyr-ang;
Ia kur ia kha kam khein briew shuh,
Wat ia lade ruh khein duh.

Ka akor babha ka im dngong;
Ha ka tynrai babha nyngkong,
Sha diang sha mon kam kwah kyrbeit,
Miet sngi ha ka shong lyngngeit.

Na ka ktien bad na ka kam kein,
Ha ri Khasi sa mih ka khein,
Lajan man ka iing man ka kur,
Ka khein dawiing ka nang bakhur.

Ba ka dawlum ka juh ka thom,
Baroh ia ki niam ki rukom;
Nangta ka niam iawbei thawlang,
Niam longkur longkha la iap-ang.

La dang iap-ang na iing na sem,
Ka sah sa ka rain sa ka rem;
Ka Ktien ka kam ruh nang tharia,
Hano pat yn teh nia shan nia.

Khublei kur kha para Khasi,
Thang iap thang im ha khmat jong phi;
Ngam nud niewtang hangne mynta,
Ia kita ki ktien kren anna.

To sngap pyrkhat bad to sneng lok,
Ba ka niam Blei niam briew kan sortok;
Da baduh ki tien sniew kam sniew,
Ka long briew, iwbih kum syntiew.

Ia ki 'tien tim 'tien mai sniew lei,
Wat da shah kein kin paw pyrthei;
Ba ka ain briew ain Blei ka khang,
Ia briew baroh kynthei shynrang.

-U Rangthir

(*U Khasi Mynta*, Nailur 1898)

KA PURISKAM

1. Ka puriskam ki Khasi,
    Shaphang u bnai bad ka sngi;
Ba ki ia dei shi para trai,
    Haduh mynta naduh myndai.

2. Ka sngi ka long ka hynmen;
    U bnai u long u hynbew;
Baroh ar ki shad kai myllen,
    U Bnai ia ka u ialur jkew.

3. Ka sngi ka bitar eh lep,
    Bad ka bynthiew ka kyrkhah;
Da u peisieh ka ieng ka tep,
    Namar shyllangmat ka khalah.

4. Nangta ka kiew shaneng soit,
    Ka kynjat artat i'u roit;
Bad u kam ju leit iajan shuh,
    Na katá i'u ka ai khawduh.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

5. Na kata ka iaid kyrpang,
    Kam ia shai lang shuh hajuh;
Ki jingthaw ruh ki ia kmen lang,
    Shaliang jong ka ki kham kohnguh.

6. Nangta u lip ka burom,
    Um shai beit man ka aiom;
Ha badei badei u khum swai,
    Ba u khum u synri u byrnai.

7. Ha ka khmat u don ka jwar,
    La u sngaid khatsaw synia;
Ba khuit d'u peisieh bamar,
    U thang jngap sah haduh mynta.

8. Kane ka puriskam kai,
    Ka maham hynthei shynrang;
Sha bam ia beit wat peit khangkhai,
    Ba shong kyrni ka pop ka sang.

9. Kum kane ka khyllah jaid,
    Ka ri kam tip thuh tip dai;
Tang shu poi ka niam lum kharpaid,
    Ym ithuh shuh ka tduh ka trai.

- *U Khasi*

(*U Khasi Mynta*, Rymphang 1899)

U KASABIANKA

1. Ka pluh ka lieng, ki nongiapom
    Ki phet, sa tang ma u,
Ka thyllied ding ka bam, ka dom;
    Ym don jingkyrman shuh.

2. U ieng hangta la kum u Syiem,
    (Pansngiat ai un phong)
Ha 'eriongbah ruh um sngewtriem,
    U Khynnah la u long.

3. Ki thyllied ding barhem ki ba,
La kumta ruh um khih;
Khlem ioh ka ktien na la i pa,
U bein ban phet sha rich.

4. U Kpa, bad la ki lok babun,
U ha ka duriaw bah;
La lynniar kyrpad jam u khun,
Ban iohsngew shuh um lah.

5. U pyrta jam, "Ong, Pa, to ong,
La dep ne em ka kam?"
Um tip b'u nong ialam u long,
U bam lah shuh ialam.

6. U pyrta jam, sa shisien pat,
"Ko pa nga lah ban lait?"
Ki tup ki riew kum ki pyrthat,
Ka lieng ka la jan pait.

7. Ki kti, ka khmat ki sdang,
Ban ing, Ah Blei iarap!
Ah jingiap dom, mem pat kydang?
Ia une ruh me thap?

8. Tang shisien pat te u la kyang;
"Ko pa, nga dei ban neh?"
Ka ding ka bur, ha neng ka thang,
Ka par bad mustul heh.

9. Te ia ka lieng ka tap, ka sop;
Ka lama hi ka ing,
Ka kiew ha khlieh, ka la jan jop,
Ah khynnah mem pat tieng?

10. Ha sngap! la mih ka jingbythei,
Ba riew kum u pyrthat;
U khynnah - Wa ! ngam shem, U shaei
Ka lehnohei ban wad.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

11. Bad ia ka lieng bad baroh lang
Ha duriaw ba la ngam,
Ban duh ia me, kham sngew kythang,
Ah khynnah badonnaın.

-*John Roberts*

(*Khasi Third Reader*)

KA SHOH DOHKHA SHOHDOHTHLI

1. Haba kumne la wan poi samoi
Waw pyrhut mynsiem ki khun Khasi:
Khamtam eh jong ki samla samhoi.
Shano ka shohdohkha shohdohthli?

2. Kum kane ka jingleit lum leit wah,
Kaba da sngewtynnad shisha eh;
Ka pynkhiah krat bang ja bang jyntah,
Ba pyngngad lum bad ka sum ka sleh.

3. Kum ia kane kiba kwah suda,
Ban ioh lait shongiing shohlhep pyr-em;
Shisha duh noh ka nong ka bylla,
Yn leh kumno ia shisien shi-snem.

4. Toi kum kane ka leit lum leit wah,
Kam shym long pop long sang satia du
Nang khiah krat pynban khynnah rangbah,
Kumba ioh n'U Blei jingkyrkhu.

5. Kiba wan khwai bad wan tong sher lap,
Ki iathuhkhana - "Ka um la syaid."
Ban shohdohkha dohthli ruh la iap,
Kumta ki ia khreh ka leit ka iaid.

6. Kano kano ka kam lum kam shnong,
Kano kano ka kam niam kam rong;
Kaba da leh don samoi shisha,
Da sngewbha, la duh ne ioh paisa.

7. Kum ha kane ka kam dei samoi,
La sei ka kup ka deng sortok;
La leh ba don ne ba duk batoi,
Tang ba iaid don akor da ka hok.

8. La ka ia rwai ia siaw don akor,
La ka ia thap tong dohkha dohthli;
Bad ka ia rkhie sngewbha shilok shijor,
Sa ka ia bam rneng ba la tiar hi.

9. Kano kano ka niam ne ka jaid,
Kum kane ka rkai lum kam ju khang;
Ban im pyngngad khnang ki leit ki iaid
Baroh bad ki kynthei ki shynrang.

10. Ki'm suidniew eh la ioh ne ym ioh,
Ia ka rat dohkha ka rat dohthli;
Tang ka wer shohdohkha ioh kynnoh,
Khnang ia rukom pyngngad ia ka ri.

11. Nga sngewsih kum kane ban kylli,
Balei sha ki nongbishar Sorkar;
Ki khang bein noh ia kane ka ri,
Kat kane ka pyngngad khlem jynjar?

12. Nga kyrpad na bynta u paitbah,
Ba u C.C. bad D.C. Saheb,
Ia ka rukom bha barim bajah,
Kin leh hok ban nym khang ne pynpep.

27.3.99 *-Riewkheinpor*

(*U Khasi Mynta*, Iaiong 1899)

KI DAW-LUM HA RI KHASI

Jahare ki khun Khasi,
Nahak ki la kie berong ei;
Mynta kane ka juk hi,
Kim típ shuh la daw-iing la Blei;

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

La daw-lum ka la iuh top,
La rit la khraw shynrang kynthei;
Ia ka ki sheptieng kynthop,
Ba ka shoh tyndep shri khawshrei.

Toi long bynriew man bynriew,
Da jong ka daw-iing bad jong Blei;
Ka duh ka jot sniew bynriew,
Da jong ka daw-lum shet pyrthei;
Shisha ki tymmen ki ong,
Ka daw-iing ka ap nia kyndiang;
Daw-lum mardor ka patrong,
La phi jot phi duh ka'm kyrtiang.

Daw-iing ki dei la ki jong,
U Blei kynrad U Trai Nongthaw;
Bad Long-kur, Long-kha ki long,
Junom, naduh pyrthei im dkaw;
Daw-lum dei ki mangkarong,
'Lei lum 'lei thor basep ba mih;
Ym jaid khong ne Blei la jong,
Hynrei ki'lei nongwei tyntih.

La dang khylliat na l'i jong,
La im la iap don kam aiu;
Man ka lad tang ka thadrong.
Briew Blei ki kynshi ki kynthu;
Khun Khasi kylla jainkup,
Na ka lynti pynshad daw-lum;
Phai sh'l 'U Blei Daw-iing, bakdup,
Noh weng tyndep daw-lum ba khum.

-U Tipniam

(*U Khasi Mynta*, Jylliew 1900)

KA KHEIN KHASI

Ka khein Khasi hyndai,
Ka kynjoh naduh tynrai;
Ka khein Khasi mynta,
Ka khawoit tang ia ka sla;
Hyndai da biang-pa-biang,
Ia tei, ia thie, iamon iadiang;
Mynta thohmut thohmat,
Tang dep la ka mat shikhmat.

Hyndai ki tieng iohsang,
Haduh khun ksiew bun pateng;
Mynta kynthei shynrang,
Khasi, War, Bhoi, bad Synteng;
Ka kyrsih shalor sla,
Kim kyrih ia ka tynrai,
Laitkylla ang nangta,
Ka kpait dawjot nang kyrthai.

Hyndai i'u ba'n bat niam,
Da TANG ka rta bad ka main;
TANG ka dur bad ka riam,
Bad ba'm budnam bapaw rain;
I'u ba'n soh niam lei lei,
Ki da bniah bha biang-pa-biang
Bu'n ieng ha kjat ka Blei,
Mynta naphang shu pasiang.

Wei la pasiang laitluid,
La ringswai l'i pyrthei;
Katba jam shu syntuid,
Ka mut, ka kren bad ka trei;
Kh'lait na tynrai la jong,
Ba long ka snap mynsiem Blei;
Ha mangkarong sohshnong,
Te la byrsieh la thynrei.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

Bun ki iehsa mynta
        Wat ia khein longkur longkha ?
Ki ong ka ba'm shisha,
        Naduh tynrai haduh sla;
Shonghok ma kum kata,
        Ba'n tim duh longkur longkha ?
L'da duh kongkur longkha,
        Long briew man briew la ramia.

Katei ka kam bad ktien,
        Dei jong ki pynshad daw-lum;
Na ri Dkhar ri lyngkien,
        Kum u rih wah ktien khar dum;
B'u khynñiuh khñot mat, paiñ,
        Ha ba'n da king jabieng khlieh;
Hangta tlot ian baiong ngain,
        Ngop trong ei ha wah jyrsieh.

A para khun Khasi,
        To ngin ia khein da ba biang;
Ka'm dei tang ka sang hi,
        Hangto don ka pop ba am triang;
Ar, ki'n lyngshop khongpong
        Te ym long met, mynsiem, shuh;
To ri kynthup l'i jong,
Rngiew rpat jong U Trai Nongbuh.

(Ka ktien *Khein* hangne ka mut - niew, niewkor, *burom, kynmaw*).

-U Batniam

(*U Khasi Mynta*, Nailar 1900)

KA JINGRWAI PYNPOI KHA

I

A Blei ba thaw shynrang kynthei,
Ba buh ha kane ka pyrthei;
Ia kane ka jingpynpoi kha,
A Blei kyrkhu Mane shwa.

Ba kine mynta baroh arngut,
Kin ia im ia roi shijingmut;
Ha ka mon jong Me kin iajuk,
Met mynsiem ha Me kin im suk.

Kin ioh jingtip jingstad babha,
Ka juh, naduh ka sngi mynta;
Ha khun ha ksiew kin roi shibun,
Ban paw nam la ka kynhun.

Ma ngi ruh ngin don bok lem,
Ba kine kin ia im tyrsem;
Mynta ngi iaseng ngi kyrpad,
Ïa me hi la U Trai Kynrad.

Mynta la mih kawei ka ïing,
A Trai Kynrad pynphuh pynphieng;
Ba long ka ïing mane we Blei,
Ba kan ithuh ka pyrthei.

II

A Blei, shynrang kynthei me thaw,
Kane ka pyrthei im dkaw;
Kumba Me la mang kynti,
Kine shijur ki la diangti.

Kine mynta baroh arngut,
Kawei ka jingmut ki iakut;
Ban long ka jingkyntiew kynsham,
Ba markylliang kin ia kynpham.

NA KA THIAR KI LONGHUWA

Kum ha jong briew ngi pyniasoh,
Ba kin ia long kawei ka doh;
Ban ïa im suk baroh shirta,
Ba kin ïa long ruh kmie bad kpa.

Ha jong Blei ngi aiti ha Me,
Ba kin iadei jingmut ruh de;
Pyllun haduh khun 'duh ksiew,
Kin nangroi nangpa eh rngiew.

A Trai kynrad ngi kyrpad ia me,
Ba Men theh la ka jingkyrkhu;
Ba kin iai leh ka mon jong Me,
Mynsngi mynmiet khlem da kyntu.

-Seng Khasi

(Kane ka jingrwai ka long ba la rwai da ka Seng Khasi ha kaba kyntiew Kurim ia u Babu Sib Charan Roy bad I Jentrimai. Ngi buh ia kane ba ki lok kin iohi kai ia ka nomuna ki jingrwai ka Seng Khasi)

(*U Khasi Mynta*, Nainohprah 1900)

KA JINGKYRPAD KYNTU BAN SHNA LA KA RI

Ko 'riew Khasi, Synteng, War, Bhoi baieit,
Ngam suk mynsiem du ban shu ia sah bieit;
Na lum sha them ba nga da ïai im nud,
Ngam mon mano mano ruh ban sah pud;
Ia la ka jing jingsngewthuh barit jong nga,
La kumno kumno ngan wei noh mynta
H'ine i phawar sok syllok khyndit,
Badei kynthei shynrang ban shem babit,
A ngi ialong ki khun kawei ka ri,
Na shatei shathie na mihngi sepngi;
Ka longkur longkha dang pasiang kawei,
Ha ngi mynta naduh kiba mynwei.

Daei sha ban bsa ia ngi shi katne,
Thir, thain, khaïi, rep, ngim nang da lade;
Ri, dub, thung tep ym pat don bun kynrei,
La'mda synrap wanlam na ri nongwei;
Nga kyrpad ieit ko para khun ka ri,
Kumno ngin iathir ia ka, para ngi,
Phim i shynrang nang phet sha khalasi,
Kynthei nang syntuid sha ka kam shuti;
Shynrang kynthei nongkhrong la mih mynta,
Rit heh kam poh la trei ha ka peisa;
Khalai, dihkiad, awria, ka ang kap-lok,
'Riew lum, 'riew them ki nang hap ha phatok,
'Riew lum, 'riew war, ka kajia nang iakhih
Tuh, shohnoh shukor, lamler ki nangmih;
Kumne kein ka ri jong ngi kan sa jot,
Ha ban da kyllon u rijied rishot.

Ko syiem, ko basan, bad ko trai ka ri,
Ibit kumne ban shu iasngap, mynthi ?
Ko shynrang, ko kynthei, ko para ri,
Sngewbit ha kane ban trei ma ngi ?
A syiem, basan, baheh, barit, 'rang, 'thei,
Lada baroh iaryntih thik kawei,
Ban da l'ka ri, l'ka shnong, l'ka ïing, l'ka met,
Kitei ki daw jot kin duh ka syrwet;
La'mda, kumta ka rain long kaba khraw,
Kan thadrong ia ngi haduh kaba paw,
Ha ka jong kiba rim ba la mynshwa,
Kat bam pat wan u Dkhar, Saheb, Suba;
Ki dang minot la ka rep la ka riang;
Ki dang iaid ruh ha la ka hok babiang,
Ka rain, bad ka jot kim ju kham mlien shem,
Napoh habar 'rang 'thei ki im tyrsem.
Thadrong, thadlad, ka'm don kumba ha ngi,
Ki shu minot kynthop ia la ka ri,
Ka sain kur sain kha ka iaid da babiang,
Ki khun ki pyrsa ia kien sneng ki pdiang:

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

Bishar khadar dain kuna ki rakhe,
Shynrang kynthei ia kane kim dule.

Mynta ki nangstad shynrang bad kynthei,
Ka daw lad thaw jot mar ka nangkynrei,
Ia ka ktien sneng babha jong ki barim,
Ki khein ktien thala noh kum ka jingtim;
Ia ka kam hok jong kiba mynshuwa,
Ki ñiew mynta baroh kaba thala:
Ki khot ia ki tymmen ki bieit sudu,
Phla ia lade khun b'la kyrkhu;
Lada ki rangbah ka ri ki khmih thuh,
Da ka jingmut ia ryntih thik kajuh,
Shisha ka ri kan nym paw rain jyndei,
Naduh shyngkup hapoh shyrpei-rumpei,
Namarkata nga kyrpad ieit tyngeh,
Ban kdong khanglad noh ia ka jingmarch-eh;
Ioh kan lap bam krang noh ha ban da lut,
Khasi, Synteng, War, Bhoi, nakut shakut;
Ban tang sah la ka hok na lum sha them,
Man la ka sngi, la u bnai, la ka snem;
Ban ioh pyrto ha khmat ka pyrthei;
Ryngkat bad ka jingkyrkhu jong U Blei.

-U Parari

(*U Khasi Mynta*, Iaiong 1901)

TIW PATHAI-KHUBOR

Tiw pathai khubor ba jirngam,
Nuksa ka jingstad bad jingsngewrit
Ka jingpule, ia u ba dang jirngam,
Jingbam jingmut ia u ba la tybit.

Ha lum haba nga iaid pyngngad,
Nga sngew khubor iwbih jong phi;
Ka ring ia nga ia phi ba'n wad,
Ha pdeng ki ding harud lynti.

Nga jiw tharai phi pynbna hi,
Ia la ka nam da jingiwbih;
Hinrei nga shem la wad suki,
Ia ka jingpynbna hi phi ihsih.

Nga tip da kaba wad shitom,
Ba na ka lyer phim lah ba'n khang;
Ba kan nym kit ia ka burom,
Kaba phi don bad ding bad phlang.

Ki briew bakhraw ki jiw pynpaw,
Ba ki iapher na u paidbah;
Ki kup ki jain bani ba saw;
Ba tang shu khymih ban ihthuh lah.

Hinrei ma phi ka dak u riewstad,
Ia la ka nam phim ialap hi,
Nga sngew ia phi ha jaka pyngad,
Harud ranap lum ha ka por nohsngi

Tiw pathai khubor dak riw stad,
Phi hikai ban long, ym ban paw;
To ngin ialok khlem da ia khlad,
Jingstad da jingsngewrit pynpaw.

-U Solomon Blah, B.A.

(*Ka Pateng Khristan*, July 1901)

KYNDIT BYNRIEW PAT

Bunsien nga matlah, nga byr-ie,
Jingmut pyrthei ki pynthame;
Ia lade nga'm ïoh-i-satia,
Ba tep tyr-ut ki jingbakla.

Mynsngi nga sngew kum mynsyñia,
Nga nud ba'n leh pop, leh thala,
Pyllew - ha khmat ka sngi tyngshain,
Sarom binei - nga'm sngewlehrain !

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

Damsib, *kana*, la ki khmat ei,
Nga pyrshang khlaw u thngiat kiwei;
La u jong nga'm ioh-i satia,
Ba la pynrben ki jingthala.

Nga ong um dei ba'n ia sneng lem,
Namar ialade nga sngewrem;
Toi dei nga'n maramot lade,
Ia kiwei ruh nga'n kyntu de.

Ka la jia ha kawei ka miet;
Nga la sngew dung ngak - nga kyndit !
Ka ong, "Ew ! ba'n kumne la iap?
"To duwai h'U Blei U'n iarap."

Nangta nga dem ha kjat U Blei,
Nga sa lait mraw na ka madei;
Hynrei ki thohleng ki dang sah,
Na ki jingmong kiba la lah.

Nga khmiet sha khmat Lynti jingim,
Nga i dang jngai, Lynti ruh khim;
A pynshai bad btien ia nga, Blei,
Nga'n ym kynran shuh da lei lei.

(1898) -*U Bakyrmen*

(*U Khasi Mynta*, Nohprah 1901)

KA PHARSHI

(Ki Phur Lympung kum ki Niam Balang)

Phi iohi hapoh ki lympung,
Ba don shibun ki nongshad;
Don kiba iaw bad kiba lung,
Don ki babicit bad bastad?

Ki nongshad baroh ha lympung,
Kim dei na kajuh ka kur;
Katba kwah shad ki lah ban rung,
Ban pyni ïa la ka dur.

Ki nongshad hapoh ka lympung,
Ki dei ban kynjih pynnang;
La ki shad phai kpoh ne phai krung,
La shad buddien ne lamphrang.

Ki nongshad baroh phar shisha,
Ki kynthei bad ki shynrang;
Kim shu ïa mih ia shad thala,
Kum ki nongbuaid tanglang.

Ki nongshad la kim iadei kur,
Ki shad ia ka juh ka niam;
Ki shad ruh ha kajuh ka sur,
Bad ki shad da ba da riam.

Ka riam nongshad, shynrang kynthei,
Kaba da mang tiak pa-tiak;
Haduh mynta naduh mynwei,
Ïa nongshad ban pyniashiak.

Ïa kito bam nangshad bud tem,
Ki sin kum ka sharyntoh;
Julor ei ka riam shad barem,
Ha katai ka leit pynsnoh.

Don bun na ki nongshad lympung,
Ba da don ka riam lajong;
Don bun ruh na kata ka pung,
Ba da iapan riam sohshnong.

Ki phur ne ki lat kum kitei,
Ki wan ïa hap kum ka pharshi;
Jong ki niam Blei ha ka pyrthei,
Khamtam eh ha ka ri Khasi.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

Pharshi, lympung kum ka Balang,
        Pharshi, nongshad kum nongmane;
Pharshi, jingtem kum khanatang,
        Pharshi, riam kum dak niam pule.

Pharshi, la ka jingriam lajong,
        Kum ka tynrai dak niam kulong;
Pharshi, jingriam ïapan sohshnong,
        Kum tynrai dak niam mangkarong.

Pharshi, nongshad ba'm nangbud tem,
        Kum nongmane niam khlem jingkem;
Pharshi, julor ei riam shad rem,
        Shu budnam ba bat niam bun snem.

Nongshad thadlat kim ju roi stad,
        Ki ran bieit pynban man ka lad;
Tieng ïoh nongmane Blei Kynrad,
        Liat kum 'riewshad thadrong ha thad.

La mane Blei la ka rta,
        Shu kum shad sharyntoh jakhla;
La trei bat niam pyrta risa,
        Sh'kum kynjih tangkuli puits'wa.

La smat siew synñiang bnai bad snem,
        Shu kum riew bna lad khie pyrpem;
La leit jingïaseng leh shitrhem,
        Shu kumba buaid ïadtangsnem.

Ïa nongshad ju khawai ja lat,
        Bam rwing hoit ynda la wai shad;
Tieng ïoh nongmane leit kum pat,
        Kum nongshad thapbam lat ha thad.

-U Thir Niam

(*U Khasi Mynta*, L'ber 1902)

KA POR SYNRAI

Por liur kynsha la wai,
    Sa kyrshem nai synrai;
Er mihngi ka beh hir hir,
    Suin bneng ruh ïong ngir ngir;
Tymmen khynraw la sngewbha,
    B'a lait aïom kynsha,
Sha lum sha wah ki ia ïaid kai
    Baroh ba khrew ba swai.

Niangkongwwieng ruh la pah,
    Khwai, tongsher ruh pynkwah;
Kynthei shynrang la sngewbha,
    B'la poi aïom tamsa
A ! sher dohthli la kyrduh,
    Ba khah ka shoh ka luh,
Ban da pep shoh luh pyrem,
    Yn sa roi man ka snem.

Laiphew jaid syntiew laphuh,
    Bad tiewlalyngngi khadduh;
Pynher jingiwbih bakor,
    Kum tiewpathai - khubor,
Ki sim ki doh ki ia rwai,
    Ia kmen b'la mih synrai,
Ha ki lum bad ha ki khlaw,
    Iaroh I'u Blei Bathaw.

-*R.S.*

(*U Khasi Mynta*, Nailur 1902)

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

KA PHAWAR

Ki tymmen Khasi kiba kham rim katno ki sngewsih bad ki ud ba wan jop ki Phareng ia kane ka ri Khasi. Kim tip ba kan leh bha kumne kumba ka la leh mynta. Ki tharai pynban ba wei ki la jop bad ki la sdang pynïeng la ka jingsynshar kin sa lehbein katba ki mon. Kumta ki ju phawar sngewsynei na ka bynta la ka ri. Kumne:-

1. Suhot ka kynthei ka dem pyllup ha lynti. -
   La jot ka pyrthei shi tyllup ka ri Khasi.

2. Ki ksiew sa ban kynih ka shu dang leh kynthrong.
   La wan kiew u 'Kharlieh lawan kiew u 'Kharïong.

3. Shet jasnam ka kynthei kam pyn-i ha la u tnga. -
   Yn sa dam ka pyrthei u khun Khasi khara.

4. Bit sohbyrthit ia u War nang iwit u Khasi. -
   Yn sa rit ka duwar yn sa rit ka lynti.

5. Leh shamam ka men shahew kumba dang khie samla.-
   Yn sa dam u ryngkew yn sa dam u basa.

6. Ia i sohot iwei ban khñiot ym lah. -
   Yn sa jot ka kynthei yn sa jot ka khynnah.

7. Ia ka lyngkdong shadien yn don ba t'ba. -
   La urlong ka ktien ba lah kren l'pa.

8. Shet jakrai I mei I theh um lai kynti. -
   Yn sa long trai u nongwei ha ri lum Khasi.

9. Leh thamula ka kynthei ym ju don dustur. -
   La khyllah ka pyrthei ka jong u khunkur.

10. Shu at ei ka mynsiem hynrei ym don lad. -
    Ryngkat bad ki Syiem ryngkat bad ki kynrad.

11. Lehkmen ho samla ba peit ki kynsi. -
Lada kren ia kata ruh yn leit sha ïing byndi.

12. Ka khynnah kaba sum kan leit sha kyndong. -
Lah ba shu kbum bad peit katba ka long.

-*R.*

(*U Khasi Mynta*, laiong 1903)

KA JINGBYNNUD IA U BABU JEEBON ROY

1. Ka jingleit noh U Jeebon Roy
Na kane ka hima jong ka pyrthei;
Ha khadhynriew May khatkhyndai spah lai
Kaba dang sngew bynnud eh shikaddei.

2. Ba um pat shym poi ha jinglong tymmen
Hynrei u dang ha ka jinglong rangbah;
Ki jingsneng babha shibun dang kyrmen
Ban ïoh na u kat kiba ïa sngewkwah.

3. Kum u ha ri Khasi ym pat shym don
U ban pyniwbih hir ia ka ri;
Naduh por synshar Sorkar Mahajon
Haduh mynta kine ki sngi jong ngi.

4. Na u ki jingmanbha ka ri Khasi,
Ka la ioh shibun haba ia kynmaw;
Ngam lah ñiewtang baroh hangne hi
Tang shu kynthoh khmat nga shu pyni dkaw.

5. Ka skul Entrance la wanlam da u hi,
Ka thung soh piars la pyniar da u hi;
Ka Press u la buh bad la shngain ka ri
Ka thaw kitab bun tylli ma u hi.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

6. Lada un dang sah shuh hangne bad ngi,
Yn dang ïoh bun rukom ki jingmanbha;
La kim khein bit shuh ha ka kam shakri
Ha kam ïing, kam shnong, kam ri um duna.

Blei kynrad Me tip hi
Iano ba Men pynmih pli;
Ban pynshngain ka ri jong ngi
Ha Me ngi shaniah tylli.

-R.S. Berry

(*U Khasi Mynta*, Jylliew 1903)

KA JINGSHISHA

1. Don ka nongrim b'ymjukylla,
B'la pynskhem ha jinglong Blei;
Kyrteng jong ka long jingshisha,
Ka'n ym khih la win pyrthei.

2. Pyrthei baroh bad khyn bynriew,
Ki nangkylla, ki nangduh;
Ki paw mynta kum ki syrngiw,
Peit lashai ti k'im don shuh.

3. Sngi bad khlur bad byneng baroh,
Ki'n sa kyllon, ki'n sa hap !
Peit, u briew, balei me jngoh,
Ia ka spah pyrthei baiap?

4. Bad ka ri sha khlieh ka pyrthei,
Ha ka Hima b'mjukut;
Don ka tynrai, ki briw, hangtei,
Tang ha kata shaniah, lut.

5. La ki bynriw ki shait bakla,
Ka'n ym duh jingshisha Blei;
La ki bieit pyrthei ki pyrta,
Ba ka long jinglehnohei.

6. Sha bun jaid ka l'er jinghikai,
U khun bynriw u iashah;
Pleng sa khyndiat ki'n sa bidai,
Kum ka jinhaw ki'n sa jah.

7. Jingiap, Bishar, bad ka jingim,
Kum ki kyrwoh jong U Blei;
Ki pynkynduh ia ka mynsiem,
Bad ka ri sha khlih pyrthei.

-Mondon

(*UNongialam Khristan*, July 1903)

KA SALM KA JINGIM

1. Wat ju ong iarwai sngewsih,
Jingim ! thala hi ka long;
Kata ka mynsiem ba thiah,
Ha ka jingiap ka la shong.

2. Kiei - kiei ki i shisha,
Hynrei haba tynjuh bha;
Ki long pynban tang ki palong,
Ha ki 'er iong ki shu pra.

3. Kaba shisha long ka jingim,
Ka'm jiw kut ha ka jingtep;
"Me long dewmet, me'n phai shata"
Ia ka mynsiem ym shym kren.

4. Ym shym la thaw i'u briew ba'n khuslai,
Ym shym thaw b'u'n wad sngewbha,
Hynrei ba sha phrang u'n kynjoh,
Ba'n sah hajuh u'n ym shah.

5. 'Sha ka jur ka jingtrei hangne,
'Sha ka por ka lyngkot eh,
Bad ka mynsiem la' sngew shynrang,
Ka shu kyndeh, ka shu beh.

6. Ha ka thma bah ka pyrthei,
Ha ka sharai ka jingim,
Kum u masi lur, wat sngap noh,
Ia ka waitlam to iashim.

7. Wat ju shaniah ha ka Lawei,
La' ka pah ba me'n ia-ap!
Wat ialehkai bad ka mynnor,
Ieh, ka'n tep la ki khun iap!

8. Kaba im long tang ka mynta!
Hangne te to trei to beng;
To pynrung ka dohnud shane,
U Blei hi U'n da na neng!

9. Na ka rukom im ki riewblei,
Ngi la sngewthuh ba ngi lah,
Ba'n pynkyntiw sha ka burom,
La ka jingim ba dang sah.

10. Bad ngi lah, ha ba'n sa ryngkang,
Ha, ka lieng b'u'n phah U Blei,
Iehnoh shadien ki dien kjat,
Ha u shiap jem ka pyrthei-

11. Ki dien 'jat, ba lah ia uwei,
Uba iaid ha khlaw jingim,
Ba'n pynshait ha ba'n sa kyllon
Khlem jingkyrmen, khlem mynsiem.

12. Te, to ia, ngi'n bein ka nusib-
Da ka dohnud ngin iatrei,
Katba jop shu nang iakynjoh,
Nang ba'n ap bad nang ba'n trei.

-John Roberts

(*Khasi Fourth Reader*)

RI KHASI

1. Ri Khasi, Ri Khasi, nga ieit ia pha,
Ka ri ka baieit u barim u bajah.
Ki tymmen mynhyndai la ngam iohi shuh,
Jingkynmaw ia ki kin ym duh.

Ri, ri,
Nga ieit thoin-thoin la ka ri;
Ngin kiw sha khlieh, sha phrang ngin mih,
Umpohliew jingstad ngin iadih.

2. Lum Khasi lum Khasi kat phi ym ju don,
Ka lyer ba sngewtynnad ngi bam katba mon,
Ka um ka bashngiam ka tuid ha ki wah,
Kam rngad myntlang ruh ka sah.

3. Ka ri khadar doloi, Ka ri laiphew syiem,
Ki ju ialeh thma, ban sngap ruh sngew triem,
Ki rah bad ka ryntieh, u sum bad ka wait,
Ah suk! ba na kine la lait.

4. Ri Khasi, ri Khasi ia pha nga isynei,
B'u shukor u ksuid i'U Thawlang ka Iawbei,
Ka jingdum U Soitan ka tap ia ka ri,
Ah u Blei to kynmaw ia ngi.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

5. Ri Khasi ri Khasi la wan ka jingshai,
U Blei u la kynmaw, na ngi um shym phai;
Ka jingsuk ka synshar, jingstad ka la poi,
Te mynta ka ri kan sa roi.

6. La wan ruh U Phareng la kiew U Dykhar,
Ka suk ka ri Khasi, kan shai ruh kydar:
Kan phet ka jingbieit, jingdum kam don shuh,
Ki syntiew ka jingtip kin phuh.

Ri, ri,
Nga ieit thoin-thoin la ka ri:
Ngin kiw sha khlieh, shaphrang ngin mih,
Umpohliw jingstad ngin iadih.

-John Roberts

(*Khasi Third Reader*)

KA KHANATANG

1. Ka ri Khasi pleng ka dei,
Ka ri ba shong pdeng pyrthei;
Na ka 'tien iathuhkhana,
Haba poi kynmaw mynta.

2. Ba ka don u sohpet bneng,
Uba teh khyndew bad bneng;
U jingkieng iahiar iakiew,
B'la dorbar U Blei u briew.

3. Ba ka don de ka diengiei
Ba kan tngen ia ka pyrthei
Ki nongwanlam khubor Blei;
Ki wan shong phira pyrthei.

4. Ba ka don ka jutang Blei,
Ha dohnud shynrang kynthei,
Ha tbian hynniew skum ne trep,
Ha jrong khyndai skum ne trep.

5. Don ka 'tien thuhkhanatang,
Ba thew antad ia pyrshang;
Nangne marshiak u jylli,
Tei bad thie, mihngi sepngi.

-R.S.B.

(*U Khasi Mynta*, Nailar 1903)

A ! SHNONG SOHRA

A ! Shnong Sohra ba ju donnam hala ka ri,
Kumno kumne pha nang-ngop man la ka sngi!
Haba kynmaw ia ka jingsian hok ki tymmen,
Ba yn long kumne ym lah ban dang sngewtngen!

Ko Blei Nongaihok, Nongpynkhamti, na tynrai,
Hangno pat ka hok kumba buh phi U Trai!
Ka symbai pap ka la kiew kam sniew ruh la roi!
Ia kam ne 'tien sniew la kham bun uba boi!

La mih shi dorbar ki shu iasaid khun shiliang,
La mih ar dorbar kine shu ia pyngkriang;
L'u syiem ym lah sei shuh, la pynthung ki nongwei,
Ia u bainong pynthung ki khniot pat kumwei.

Ju don sot ma, Kynrad ban ia kyan para khun;
Haba ia ka sotskular, im shu ia klun;
La dang pait u paid, u syiem un duna bor,
Ka bam lah kyrmen ba un dang ioh biang ka bor.

Kyrsiew Mame, Trai, ban ia peitmat ia peitngor,
Ba yn tip ba yn sian ka buit ka akor;
Ba ioh dam noh ka bishar hok, ka bishar Blei,
Ba ju don ha ka ri pyllun la mynwei.

Ban biang ka niam muluk, ban biang ka niam bakhraw,
Khyllah na ka hok, ba kin ym nud ia thaw;
Ba yn beit u barit, u shongthap u shongbiang,
U wan wir, wan hap, na kamon na kadiang.

-U Nelson Jaid Dkhar

(*U Khasi Mynta*, Lber 1904)

NA KA THAIR KI LONGSHUWA

KA SNENG KHASI

Mynta ia Ri Khasi la kyrsiew
La kyntu ia la ka Ri ban kyntiew,
Mynta kein ka por ba thaw
Ia ka Ri to ieng ha ban da paw.

Ka phiah ka kad kynriah war,
Ka pihuin bishni da niad war,
Na lum ha them ryntih pyllun,
Ka Ri Khasi kan suk ia hun.

Hangno mynta la shaniah mangi,
Khadei ha li li du ia imsngi.
Shu bylla kitnong khlem kynshew,
Mynta pynthaba tang kum ki prew.

Ia rukom barim la lyndet bak
Ia niam barim la syngit khak.
Ki khun ka Ri ki leh thawnang,
Ka Ri ngi sah ha ka jnang.

Bun la mih ki Riwstad,
Tang khyndiat ruh ym pyngngad,
La pyrta la kyang shu iapthai,
Nadong ha dong shu kylla iapstai.

Ki Riw nongwei ki pah ki phon,
Kliaw ia ngi ki ban ki shon,
Ki kynshi kynïw Thawlang lawbei.
Ki kynnoh artad ki Riw-khlem-Blei.

Ki jingsneng Khasi kiba kordor,
Ha ngi mynta ngim khein kor,
Ngi niew ia ki kum ki kai,
Naba ki nongwei kim khein sbai.

Ka Riwtymmen shisha duna mynta.
La akor Khasi la wir sakma.
Wat lyndet ho! ia la jingshisha
Ba akor Khasi long kum siar nylla.

Ia jingstad shaphrang ngin iawad,
Na mihngi sepngi ngi ia twad,
Ki niam rukom hok kin neh,
Da kita ia la ri ngin theh.

-Rash Mohon Roy

(24.11.1907)

5. LA KA RI

1. Ri Khasi, ri Khasi nga ieit ia pha,
Ka ri kaba tuid da ka jingsuk suda;
Nga'm sngewlah satia ba'n iehnoh ia phi,
Namar, shisha, nga ieit ia LA KA RI.

2. Tad lano lama jingjop ki'n kaweh,
Ah! tad lano ba ki'n wai jingialeh;
Jingdum ka dang tap, ba'n peit ruh ijli,
Lin kum u 'lang iap halor LA KA RI.

3. Hima ka jingdum ka dang synshar sah,
Dang tyllep ruh kum jingshlei ha ki wah,
Ka'n jot ka'n pra ruh thiaw ri lum jong ngi,
Ieng lok, kloi, na ka bynta LA KA RI.

4. Mano sha ba'n kieng la ki tiar iapom?
Mano sha kut ba skhem jingdum ba'n thom?
'Ei ba'n ieng naduh mynta hi ka sngi?
'Ei ba la kloi ba'n iada LA KA RI.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

5. To ong lok "Nga la kloi wat mynta ruh,
Ngan ieng joit bad nga'n ym pynslem shuh.
Shim ki tiar iapom - ka wait bad u sdi,
Ba'n ialeh na ka bynta LA KA RI.

6. Ah ! lada ki khun ka ri ki kloi,
Ia jingbieit ba'n beh - jingstad ba'n pynroi;
Ka jingsuk - jingsain phi'n shem kyrhai hi,
Lada, shisha, phi ieit ia LA KA RI.

7. Haba phi'n poi ruh sha ka ri bajem,
(Jingbha ba ngi la iohsngew la kham slem);
Kynmaw wat iaid kum ki blang - ki masi,
Hynrei - pyndon burom ia LA KA RI.

8. Ki jingpynshoi bun jaid phi'n ia kynduh,
Pynba'n, samla, kum ki syntiew to phuh;
Ka'n sa phriang kylleng jingiwbih jong phi,
Nam babha ruh to ai ia LA KA RI.

-*Switingwell Jyrwa*

(*U Lurshai*, October 1910)

AH KHUN KA RI

Sha balei kat kane ia phi,
Wa balei sha ki leh mynthi;
Sha mano pat ban sa khamti,
Wa mano pat ban kit tylli!

Ri Khasi Synteng ba pyngngad,
Kumno kumne ia phi pynkylla nongbuaid
Ri Khasi Synteng ba biang hyndai,
Balei kumne imat yn da duh symbai!

Ah khun ka Ri ba biang ka niam,
Ah khun ka Ri ba don la ka riam;
Ah khun ka Ri ba don akor hok,
Ah khun ka Ri baisih ia ka thok!

Shisynpeit liep pangnud ka mynsiem.
Ba ki mynta nang pynduh ia ka riam;
Kat shaba leit kat sha ba leit.
La baiong ngain ki khmat ban peit.

Ia 'tin tymmen ki longshuwa manshuwa,
Ha ki mynta kylla tasam kylla nongra:
I iing ne i kur shu nini nana,
Man u briew shu tei lade ha makna.

Iohi te namar ia ki lok wad lad,
La i hok lajong ki sdang pynblad;
Shu re re ka mut shu kynruh kynrang.
Ia la kur ia la iing thad kyrwang.

Wei poi Nongwei shisngi hangne,
Ki lok wad lad ha phrang da lade;
Lyndet noh ia la thawlang lawbei;
Iehnoh syndon ia la I Pa I Mei!

Ah kynrad phi kyrmen ban bha,
Ah kynrad phin poi ha kynsha;
Ah kynrad u nongwei u khroh,
Ah kynrad ioh poi ha u nongshohnoh!

Ia jingstad kylleng yn ia wad,
Ia jingstad kyntur kum kyndad;
Ia jingstad wat thait ka jingmut,
Ia jingstad imsngi khlem kut.

Mynta kumne Seng Khasi la mih,
Iaei pat sharum shaneng ban khmih;
Kein noh ka wir makia shawei.
Ioh byrsieh ei mynta ne lawei.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

Kyrhen kawei ka pyrthei thaw u Blei,
Ka hok ruh thaw u Blei tang kawei;
Ki niam rukom ki 'men hyndai,
Mynta ma ngi tang ban tyngkai.

-Rash Mohon Roy

(27.11.1910)

I THAKEMON

Sngap! jingriew bajlan sngewngiew la step phyrngap,
Sawa ha skhor nongthiah ba dang khia ki khmat,
Naei kumta? ki saro ne tyngab?
Em! Dei jingsawa baje na Diengbilat,
Jriang ieng ki skhor marjan bad lok b'la ma lpa,
Ia khubor bapher bla shiteng synia,
Dang ngur ngur-sa shi kynmaw la peit-mat bha,
Hynrei ym ai khaprip-la ialeh da kan sia;
Mynsiem ka pisa - ka dak ba don jingpher,
Joit la khie! Sngap jingriew dang sawa jlan,
Khmih! Dieng-bilat la ummat umjer kynther;
Jingud na u ka rung ha iing-U-Blei kynsan.
Ha ben iathuh ba shi jingshong yn sa suda;
Arphew khyndai synia August khatwei shiteng,
I THAKEMON - La leit sha Ri Bakham bha;
Angel la duitara U Trai Jisu hapdeng,
Ha jingkynjah ka miet wan ban shaw
Da burom la shakri bahok ba myntoi.
Hapdeng kata baroh baieit ym shem daw,
Balei jingkhlad kyndit kumne yn poi;
Ym lap pyrkhat ba in kyrkieh la jingleit;
Phra ngut khunswet ban shu iehnoh,
Ban iaid pyrthei ma khlem kti baieit,
Ha lynti btuid da pop ban btin ban snoh.
Wa ! Shisyn-pyrkhat kum ong phi leh bein:
Phim ap balei sa khyndiat ba kin iohi
Ia kam jong phi ba kin tip dor ban khein.

Phi ai iba rit ha jingsumar jong ki,
Em ! khlem phi la kor jingai-nongpdiang ki ma,
Hynrei Blei ba shim ia phi u tip ban ri,
Ia baroh ba phi iehnoh hadien mynta.
Tang ba u kwah ba jingriewblei kan hiar ha ki;
Khnang ba jingkyrkhu Un ioh ban ai pahuh,
La ngi bynnud ban kren pyrshah ngim sngewnud;
Haba ngi tip ka jong U bor bad mon long.
Shisha khlem phi burom ling kumba la duh;
Kmie kpa hynmen para haphi shaniah lut,
Ei ei kim khuslai - phi tip nadong shadong,
Hynrei mynta kum jingphohsniew la jah.
Bad iaphi hangne junom ngin ia khublei,
Tad ynda iashem ha shiliang wah;
Hangta iangi phin ap wan tan lawei,
Hynrei dur, jinglong jong phi yn kynmawsah;
Shisha mynsiem mong-hynrei Ah Blei iarap!
"Ba jingim jong i iangi baroh pynbha;
Bad jingieit pynpaw da jingim bym arsap.'
Ki ktien shngain bad ai jingsneng phim sei ruma,
Ha samla khynnah ba wan na phi ban wad,
Phim khapnap buit, peisa jingbha ban kyntiew,
Hynrei phi lam para kynthei ha khmat;
Ban wad jingtip ia jingeh jingwit phim niew,
Namar shisha jingstad long ka lad ba janai.
Ban hikai la khun ha lynti iaid badei.
Jinglong jingim ba tlem shilynter phla shai,
Ba U Trai bad phi u don barobor;
Jingtrei hok bad kam rangbah ba phi ju leh,
Ba pyrthei kan iai pyrto. Kin long u mot,
Sha Lurshai ha jumai bah phim kynran,
Haba U Trai u khot ban sei lut la bor;
Nangta phi hiar Ri Bhoi ia jingdum ban beh,
Ia shit ia shitom phim khein namar u khot,
Mynsiem ban pyllait na saikhum U Soitan.
Ia la briew sha Bilat phah ban kham pynbit;

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

Phai nangta u kyrmen ban trei ryngkat slem,
Hynrei jingkyrmen long kum sngi ha por lapbah;
Mynta marwei u dei jingkit khia ban kit:
Ah Blei ai bor ba ha Me un iai dem;
Kum kine lok baieit Blei ym ai koit,
Ki poi teng teng shi por kum Halley's Comet;
Haba jah ma ki pyrthei kan iai iakren.
Mynta shisha ngim shem shuh ki la leit soit,
Lehse don ba tharai ia ki junom la klet;
Hynrei em! Jingkular don bad ym lah leh,
Ba tang ki kam riewhok ki iai sah iwbih,
Bad phuh itynnad hangne-la kim don shuh.
Kiba hok la burom bad ha jingiap trim,
Namar long tang lad ba Jisu yn iohi.
Te mynta da jingsngewdiaw ngi ong khadduh-
Khie, ngin wan nadien bad phi ban ioh iai im.

-*En Anii*

(*U 'Lurshai*, September 1911)

JINGKYRSIEW NA SENG

Ko para khun ka Ri Synteng,
Jingkyrsiew ba sngew hun la sawa na seng;
Ko para riewtip lawbei riewtip Thawlang,
Ale ha Seng ban ia ieit ban ia biang.

Para khun ka Ri ba tip Blei tip adong,
Pyrshang ban nang kiew bad kyntiew la jinglong;
Ko Khun Ka Ri ba tip kur ba tip kha,
Ha seng to don dur i longkur bad longkha.

Ale baroh ngin ieng lang nangne na Seng;
Longkur longkha ban biang la jingsneng;
Ngin shim bad rah la lama niam Khasi,
Ba da syriem janai haduh ka Riam hi.

Ko para khun ka Ri ba tipkur tipkha,
Ale kynrad ha Seng Khasi ban biang shisha;
Nangne kein na Seng Khasi ngin pynbiang riti,
Ban don dur i longkur i longkha niam Khasi.

Para kur para kha ba tip Thawlang lawbei,
Ale kynrad ha Seng ngin ialang kawei;
Da tien thiang tien bang ngin ia sneng pynshai,
I dur Thawlang lawbei ban biang janai.

Haba ia ieit ia biang para kur para kha,
Ka im ka koit ka shu biang khlem bira;
Ka spah ka hajar ka shu roi shu pa,
Ka bor Blei ruh phyrnai kum ksiar rupa.

Kam pap kam sang la kyndiah naduh hyndai,
Ym dei ho kawei ba wan hikai thymmai;
Ri Khasi Ri Synteng ko Ri sotti,
Shu tyngshain khrek riti hok jong phi.

La hyndai ho ki tien tymmen la ong,
Hei ia ka iwtung ka sniew kiar sawdong;
Tyngkai niewkor kynrad la i hok lajong,
Ia ine kein, kynrad, leit niewkor kyndong.

A kynrad! shisien peit liep sa ban jaw ummat,
Ki akor bad tien tymmen Khasi kin sa liem sa pat;
Mano bad kumno ban kyrsiew ia kita,
Hei kynrad, u sepngi mihngi te u ban thaw bira.

La mih la paw te na la Ri sotti,
Seng Khasi ban pynjanai la ka Riti;
Ban kyndiah kynshim ioh jot iot jyrsieh,
Ban bha pyllun shi byllien haba paw ba rieh.

Ale kynrad ngin ia pynshai la niam rukom,
La riewtymmen riewsan ngin mane ngin burom;
I niam longkur niam longkha in neh biang,
Pyllun ngin ia suk kyrhai khlem mangkariang.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

Ka Seng Khasi la mih kum umpohliew,
Ia la riti hok bakhuid ka kyrsiew;
Da bor Blei Trai Kynrad Nongthaw,
Ka Seng Khasi ba janai kan shu neh shu paw.

-Rash Mohon Roy

(27.11.12)

KA PYREM

1. Pyrem la wan ban bujli kam,
Lem bad jingkyrkhu ka wallam;
Da leh khia thew kum khun bakhraw,
Ban pyni b'U khraw U Nongthaw.

2. Ka wallam ki bajawla,
Ha tnat ki dieng shong basa;
Ki riam la ki jingphong bun rong,
Bad put na ki jaka ba jrong.

3. Nongruwai 'la leit iew ku Lih,
U pynkwah ia nongiaid ban khmih;
Hynrei ha u alhia u riew,
"Bym don bai siew bym don bai siew."

4. Lap praw u siat ki bombula,
Khun S'iem ban rung ha la hima;
Khynwin ka lynti ba u iaid,
Ym kumba wan poi ki 'riew raid.

5. Khyndew ka plie ia la jingkhang,
Synnia bad sngi shu ieh rynghang;
Tang u shu poi ka ai khublei,
Ba u leh bha ia ka pyrthei.

6. To Temsynlar kynther 'la iaw,
To wat ieng biej bad wat leh diaw;
Kum klew ba ioh sopti thymmai,
Jain khor ia phi ruh yn sa ai.

7. Ki mrad bam phlang ba iaid madan,
Ia jingmih khyndew ki bam plan;
Ki dem la khlieh haba jyrngam,
Ba byrngia la jingbam ba shngiam.

8. Paidbah nongrep la hiar lyngkha,
Namar la poi *Samoi* babha;
Masi bad briew kitai la lur,
Ban da don kor la kwah shon dur.

9. Khublei Pyrem b'la kha bha sngi,
Sngewnguh ia jinglong bha jong phi;
To kdew ia ngi ba ngin iohi,
I'U Nongbuh ia phi bad ia ngi.

-L. Lewis

(*U 'Lurshai*, April 1913)

KA LYIUR

1. Lyiur la wan na ri kynjah,
Da kit ha lade ia ka spah,
Ban theh pahuh ha ban da shlei,
Ha ka jingthew ba ha pyrthei.

2. Nongrep ba sngewthuh ia jingbha,
Haba ka slap u i sngewbha;
Tang lah bam ja, mohkhiew u bah,
Sha lum baroh shi sngi u sah.

3. Haba 'lapbah ki wah ki khraw,
Kum sniang ki sleh da ka 'dew saw,
Ki iaid lymbup bad ka jynthut,
Kat ia ba leh ki shop arsut.

4. Bunsien ki rat ia ki dieng bah,
Khlem wit ha la tyrpeng ki wah;
Kum khla ia u masi kyrtong,
Ynda la lah kjit snam u rong.

5. Haba ka slap ki briew ju ud,
La kumba jingut naduh dohnud;
Ba ym ioh iaid pyngngad sha lum,
Haba bneng bad khyndew ka dum.

6. Mynta la boi skain bad thyllah,
Ia ka snam ki la bang khyllah;
Kum lai phew mrad ia ka um mluh,
Ba ka bang eh kim tip ngiah shuh.

7. "Tiew pathai khubor ba iew thiang,
Ba mih ba phuh ha por ba biang;
Nongiaid na jngai la sngew ia u,
Tang shu shem la kloi ban kyrkhu.

8. 'Tiew lalyngngi pep shad' kynjreng,
Napoh ki sanium bah, ka ieng;
Kum siem na pdeng paitbah ka mih,
Bad la jingdeng i kwah ban khmih.

9. Khublei Lyiur donbor khraw spah,
'Tyllup pyrthei ban bsa phi lah;
Jingleh jong phi to ai ngin bud,
Ban im kiwei phim shym bynnud.

-L. Lewis

(*U 'Lurshai*, July 1913)

KA SYNRAI

1. Synrai bha briew jyllun lymphuin,
la dur jong ka ithuh na suin,
Ka mih kum 'nai khadsaw synnia,
Na pdeng lyiur ba dum synnia.

2. Ha por janmied ba rang lei lei,
Haba peit shabakut pyrthei;
Ka dur ki lyoh ba ki ialang,
Imat kum ki lum Mangkashang.

3. Riew kwah leit khmih kai lum kyllang,
Ki ia werlok ban ia leit lang;
Nangta iohi hima pyrthei,
Ka lyer pyngngad ruh ioh dih ei.

4. Da ïit dorbin na Mawphan Syiem,
Kum ka Bangla Phareng isriem;
Hapdeng ka wah Rupatylli,
Ka Jhad ba iaid lah ban iohi.

5. Nongpang khieshoh ba la tlot iar,
I bor dang kum i jong ka syiar;
Hamar ba rang na iing u mih,
La ryngwiang khwai bad shata khlieh.

6. Ban i i'u soh jingtrei u briew,
Teng teng sha khlieh u lum ngi kiew;
Nangta u'n iohi ia ki lyngkha,
Bla byllieh ia aiom ot lpa.

7. Ki nongliet tong dohthli doh sher,
Ki heit syntiew bun jait bun sker;
Na ranab lum syndah mawria,
Ia la ki khun ban pynbyrngia.

8. Baboo thoh kot ha ki ophis,
Sha la ki lok ki phah notis;
Ban ialeit sha ki kam sngewbha,
Ba ioh shuti Durga Puja.

9. Wah bah wah rit, sngur bha khlir khlir,
Thwei bah jyrngam kumba wih lir;
Dohkha ki iaid pyrton hangta,
Kum shipai ha madan 'leh thma.

-L. Lewis

(*U 'Lushai*, September 1913)

POETRY JONG KA POR SYNRAI

1. Ko por synrai ba sngewtynnad,
Ba beh ki le'r ba pyngngad;
Ngam kwah shuh ki jingtem jingshad,
Tang ia phi nga shu pyrkhat.

2. Iaid kai sha ki lum bad ki wah ruh,
Le'r pyngngad ka don pahuh;
Ia ki lum bad ki wah bah,
Ngi lah ban iohi khlem kah.

3. Katno ka long kaba sngewtynnad,
Ba pah ki jingthaw U Blei;
Ym don ka khlieh ba lah pyrkhat,
Katno da jingstad U trei.

4. Ym don briew hangne ha pyrthei,
Ban pyrkhat jingstad U Blei;
Haba iohsngew jingpah ki sim,
Khih bad met khih bad mynsim.

5. Ko por synrai ba iwbih thiang,
Lano pat ba phin wan biang;
Ka jingkynmaw te shu kyndiang,
La jah ma phi sngew lymbiang.

6. Ko por! sngewbha ko por! baieit,
Phi lam da jingkmen suda;
I'u briew i'u mrad, ki dieng ki sied,
Ruh ki shad da ki jingthaba.

7. La poi ma phi, phuh 'mut phuh 'mat,
Ia khih ka leit lum leit wah;
Lamwir ka khreh tong doh tong sher,
La jingruai lum ruh pynher.

8. Kynthei, khynnah, samla, rangbah,
Khrum khram la jingtrei jingktah,
Baroh ki ju wan jingpynsngewbha,
Por synrai hir hir suda kyrkieh.

-Anon

(*U 'Lurshai*, October 1913)

7. U IMMANUEL

(Ka Sonnet)

U la ieh noh ła ki burom Blei,
Ban hiar sha ka Them jinjar : te u long
Ba la i bein, ka Pansngiat shiah u phong;
Bad halor ka Deingphna u ieng marwei;
Ban kit ia ka jingtim jong ka pyrthei!
Te mynta kham sha khlieh ka jingpynlong
Baroh, halor ka khet u kpa u shong-
U Synshar kum u Syiem ka jingaiei,
Immanuel - kata ka kyrteng khuid
Shaduh ki yrta bym lah niew kan riw!
Katba ki kynhun b'la siwspah ki kiw
Sha ka Nongbah u Blei, ki jingkynud
Ba thiang ki seraph lieh ki her khlem pud,
Ban iaroh ia U Blei bla kynja briew.

-Anon

(*U 'Lurshai*, December 1913)

KA TLANG

1. Ka Tlang la wan kumba bitar,
Da pynieng l'u dieng sympat nar;
Khlem ñiew shiliang iarit ne khraw,
Ia la ka bor ka da pynpaw.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

2. Ia briew ia mrad, jingthung, jingtep,
Ha por ba dum, sngi ruh la sep:
Khlem da isnei ka sympat jur,
Kum lashai, kylla bad ka dur.

3. Pynban ia u briew ka nang pynkhlain,
Ba'n shait ka puh ba'n shait ka dain;
Baroh kylla ka dur ka dar,
Da jingtrei kti ba don iktiar.

4. Dang step phyrngab haba dum lyoh,
Ieng duk bad riewspah haba jngoh,
Imat ki long kumjuh baroh,
Kum iing tin ba u thah u snoh.

5. Nongrep ba don la ki hali,
Ki phah suh pla ha ki dorji;
Ba'n thep khaw h'u rakho masi,
Ki ba'n sa leit sha pynnoh ri.

6. Ka dei ka por ba kin shong tlang,
Naba sha lum la iap u phlang;
Ki'n shong hangta san bnai kynthih,
Haduh ba aiom bet ka'n mih.

7. Nongkit dohkha na ri pynthor,
Leit lam die sha ki nongshong sor;
Synnia bad sngi phet kum ki dak,
Tang ia dei dor la die muk mak.

8. Nongleit jingleit sha ri lyngngam,
Ki ju thiah mied ha kamra bam;
Ki laiphew mrad ba don akor,
Ba shah basa khlem da beh bor.

9. Jingrwai bathiang napoh dymmiew,
Jong nongthohdieng sha suin ki kiew
Ki sim bad mrad ki ia sngap jar,
Katba don hajan baroh phar.

10. Jingmyntoi Nongthaw hi U tip;
Uba jingstad by'm kut kam lip;
Ia la jingthaw U ju tynjuh,
Ki iaid ki man bha hi kumjuh.

-L. Lewis

(*U 'Lurshai*, February 1914)

KI KHUN SWET II

(Ka Bneng)

1. Ha pynnoh Dymmiew Lum Shillong,
Sha jngai na Lum Paring,
Hapdeng ki kseh, harud ka khlaw,
Marwei u ieng u Sning.

2. Ki tnat jong u ki noh raiain,
Mynliyur ne Myntlang,
Ka Lyer hangta de ka beh hir hir,
Bad kir u lung u Phlang.

3. Lehse hangne shisien ka Sngi,
Ba shoh ka 'Ngi Pyrem,
U Sier-Lapalang bad ka Kmie
Ki wan ban thiah ban dem.

4. Bad lehse hangne hi hadien,
Ki tuid ha um Shyrpi
Ki Ummat na Dohnud jong ka,
Ba pat u Khun phrang sngi.

5. Hajan hangne ka samla rta
Ka sngap, kam pynshah skhor,
Bad kam phai ktien, namar ka peit,
Sah kiwei pat ki por.

6. Ka iohsngew hynrei kam pynshah;
Nga tip ia kata shai,
Ki khmat jong ka ki ngam arsut,
Bad nangta ngai sha jngai.

7. Ha sngap, nga iohsngew ia ka sur,
Ka long ka Jingrwai sngur!
Ka ngam kham jylliew ia u Maw,
Ba deng ki paila khlur.

8. Ka dei ka Ryndang jong u phud!
Ba wan sha Jingiaseng,
Ban pynpaw ia ka Jingphyrnai,
U Khrist u Syiem ka bneng.

9. U Phud ba mih na Jingiaseng,
U phriang kylleng ka shnong,
Ki khun swet pat tang arngut hi,
Ha trai u Sning ki shong.

10. Ha trai jong u ki law jasong,
Ka khmat jong ki ka kun;
Ha syrngiew jong u arngut hi,
Ki nguh i'u Blei ba sbun.

11. Ka Hynnin, Hyndai bad Hadien;
Ka Mynta ne Lashai,
Ki Wah, ka Lyer ki sangeh;
Bad ka sep ka Sngi u Bnai.

12. Ban iaroh ia U Khrist U Trai,
Sha Jingiaseng ki leit;
Ha syrngiew dieng ruh arngut hi,
Ngai ngai arsut ki peit.

13. Bunsien nga kylli ia nga hi,
Ia kiwei ruh kumjuh.
Hangno bad kaei sha ka Bneng?
Namar ngam lah sngewthuh.

14. Bunsien nga mut dur ha nga hi;
Kumba ka long ka rngai;
Bad bunsien ruh nga tharai ba,
Ka don ha Ri ba'jngai.

15. Kumta sha Lngai ba dam ki khlur,
Sha pyrthei ruh kylleng,
Nga peit shain, hynrei nga tip ba,
Ha nga ka don ka Bneng.

16. "Lano ? ka Hima - Blei kan wan?"
U Briew i iai kylli;
"Wat khmih hangne hangtai," la ong,
"Ka don hapoh jong phi."

17. U don u Dieng Jingim ba pher,
U ai ka Jingkyrmen:
Syrngiew jong u Sngi ka Hok,
Junom ngin ioh rich tngen.

18. Ki nongiaid wir, bad wat ki bieit,
Kin ym bakla lynti;
Ki Ri shyiap ruh kin phuh ynda,
U don hapoh jong ki.

19. Ki Dieng kin kaweh la ki khlich,
Ki Maw kin sawa jam :
Ki mrad ba sah byndi kin lait,
Ka jingtim kan sa dam.

20. Ka Jingieit bad ka Samlar ta,
Kin phriang la ki sner diar,
Ka Hok ruh bad ka Jingis'nei,
Kin seng ki aiom ksiar.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

21. U Suri bad Khunlangbrot,
    Ka Masi bad ka Dngiem,
U Khun blang bad u Labasa,
    Kin ia shong suk mynsiem.

22. U Diengshiah bad u shiah kin rew
    U Martlc bad u kseh
Kin khie kin san ha khmat U Trai,
    Bad junom kin iaineh.

23. Na kliar ki Ramsong jong ka Por,
    Ka tyngshain khrek ka sngi :-
Ba artet artet ngin ia kiew,
    Pyllun kawei ka ri.

-*Anon*

(*U 'Lurshai*, November 1921)

KA JINGRUAI SNENG KUR SNENG KHA

To kynmaw kyndit ho,
    Para khun ka Ri;
To peit ngor kyndiang ho,
    Mynmiet bad mynsngi.

Te haei kumne sha,
    Shong lyngngeit mangi;
Sha ngi sngew la biang ma,
    Ban shu sngap mynthi?

Ko kur, ko kha kumne,
    Phi iohi mynta
Sha ka hok ka biang mo,
    Kong, pun, khun, pyrsa?

Wat ju man ia than ho,
Ban tang lah poi Blei;
To ia sneng iaid beit ho,
Shynrang bad Kynthei.

Ah synran synriah ho,
Ko Thawlang Iawbei;
Ah kyrkhu kyrdoh ho,
Trai kynrad marwei.

To phira sharai ho - la ka jong ka Ri,
La im la iap ruh mo - wei kum la ka Riti.

-U Ijun Sing Lyngdoh

(*I Kitab Jingrwai Seng Khasi*, 1921)

KA JINGRUAI IAROH IA LA U NONGTHAW

To ruai iaroh da ki sur sawa bathiang,
La seng sha-lum sha-wah kynmaw kyndiang;
To ngin iaroh ia U Nongthaw ba dei,
Ryngkat ka nguh ka dem pyllun kawei.

Ka sngi bad u bnai bad ki khlur baroh,
Ki dieng ba dap kyrhai da syntiew bad soh,
Nongthaw dei uwei ia kine baroh.

Ka bneng ka khyndew, har rukom baroh,
Ka um bad ka ding barabor ba ngi ioh;
Nongthaw dei uwei ia kine baroh.

Ka la dap la biang na dong sha dong baroh,
Ka Er Seng sneng jong ngi, ummat kan niad noh,
Nongthaw dei uwei ia kane baroh.

-U Ijun Sing Lyngdoh

(*I Kitab Jingrwai Seng Khasi*, 1921)

KA JINGRUAI SAIN KUR SAIN KHA

Ko para 'riew khein kur khein kha,
Ale lang bad ngi,
Ia let ia lait ngin thew pylla
Da akor ka Ri.
Ngin da iashong pynshaid shisha,
Da la ka Riti.
Ka snap paka jong ki long shuwa,
Kum ka asarphi.

1. U Blei Kynrad Un nang ialam lynti,
Na ka tyllep tyrlum, sepngi bad mihngi;
Ban tang neh tang khein ka hok la jong hi,
Naduh barim bajah haduh mynta ka sngi.

2. I kur i kha te i da shong hara,
Ia ki baroh ar, ngim dei ban ieh ra;
To ngi ieng rangbah da ka bor shisha,
Ban da la ka Ri iuh sah thuh khana.

3. La ia bat niam shu ka makna suda,
Ha bym beit satia - ka long kur long kha;
Kaba da tang janai du Ni du pa,
Na ka hok la jong ha u Blei Babha.

4. Jyllun lymphuin ka Ri shong pdeng pyrthei,
To ia thir ia khiar - badei bad bym dei;
Ban tang sah ka hok shynrang bad kynthei,
Ban sah pyrto kyrkhu ha briew ha Blei.

-U Ijun Sing Lyngdoh

(*I Kitab Jingrwai Seng Khasi* - 1921)

SUK

Suk kiba riewbha;
        Ia kiba riewspah.

Suk kiba bha briew:
        Ia kiba bha dur.

Suk kiba tipsngi:
        Ia kiba khein sngi.

Suk ki pukir:
        Ia ki jamindar.

Suk ki luk:
        Ia ki Syiem.

Suk kiba peitngor:
        Ia kiba thiah sniang.

Suk kiba thanda:
        Ia kiba kynsan.

Suk kiba tip briew:
Ia kiba ithuh briew.

-U Radhon Sing Berry

(*U Nongpyrta*, June 1921)
(March & April 1922)

KA JINGDUWAI KA RI

Syntiew ka Ri Ri,
        Ka Ri ka jong ngi;
Ki phuh ki suhsieng jingiwbih,
        L'u Nongthaw ban iaroh.

L'u Nongthaw ban iaroh,
        Ki phuh ki suhsieng.
L'u Nongthaw ban iaroh.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

Syntiew bun jaid, te,
        Ha pyrthei ki don;
La por la samoi ki da don,
        L'u Nongthaw ban iaroh.

L'u Nongthaw ban iaroh,
        Don por don samoi,
L'u Nongthaw ban iaroh.

Ki sim bunjaid ruh,
        U Trai U la thaw,
La sur la kynnoh ki da tip,
        L'u Nongthaw ban iaroh.

L'u Nongthaw ban iaroh,
        Tip sur tip kynnoh,
L'u Nongthaw ban iaroh.

I'u khun bynriew ruh,
        Bun jaid hi la thaw,
La Niam la Rukom ki la don,
        L'u Nongthaw ban iaroh.

L'u Nongthaw ban iaroh,
        DonNiam don rukom,
L'u Nongthaw ban iaroh.

-Orjo K. Sing

(*Jingrwai ki Khynnah Skul Seng Khasi*, 1925)

KA JINGRWAI KI KHYNNAH

Ki syntiew bun jaid ki ai jingiwbih,
Ka burom U Blei ki kyntiew halor khlieh;
Ki sim bun jaid ki rwai sngewtynnad,
Ka burom U Blei ba dap khlem da rngad.
        Akor ba hok long ka spah ba kordor,
        Akor ba hok ia ka baroh ki niewkor.

Ka um ka tuid bad ka lyer ka beh,
Ka burom U Blei ka dap khlem sangeh;
A Blei kynrad ! Ko Nongthaw jong ngi,
Baroh ngi mane dwai, tang ha phi.
    Akor bahok long ka spah ba kordor,
    Akor bahok ia ka baroh ki niewkor.

Ka Sngi bad u Bnai bad ki Khlur baroh,
Ka burom U Blei baroh ki iaroh;
Ka Duriaw ba jylliew bad ki lum ba jrong,
Ka burom U Blei ka dap baroh sawdong,
    Akor bahok long ka spah ba kordor,
    Akor bahok ia ka baroh ki niewkor.

Ko kur, ko kha para khun ka Ri,
Da kynmaw janai ia la ka Riti,
Ki lawbei Thawlang ki long shwa ngi;
Ha ka Hok ba janai ki buh la ka Riti.
    Akor bahok long ka spah ba kordor,
    Akor bahok ia ka baroh ki niewkor.

-*R. S. M.*

(*Ki Jingrwai ki Khynnah Skul Seng Khasi* - 1925)

KYNJAI HALARI (A Parody)

Kynjai Halari! ba la poi ka Synrai!
La phuh u Janailar, la saw u Sohbrai
Hir hir beh ka Lyer, bad jar jar tuid ki um,
Rymphai noh ki kshaid, bad lyngngai thiah ki Lum.

II

Te u Lwai u la kiew, bad u Ngap u la poi,
Bad u khun ba danglung ha Sympa u Kynroi,
Bad ka sngi ka la doh ba kan ih ka Pyrthei,
Nga te nga khuslai ngan pisa balei!

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

III

Ha ki lum ka la lait luid ki masi ki blang,
Bad ki grad da ki Rashi, kynthei bad shynrang,
Ha ki lyngkha ki ot; bad ki shoh la u kba,
Hangno ka Jingdap ka Dohnud kat kata!

IV

Sha ki ïing ba sur pring ba un poi ki kyrkieh,
Haba shai bnai khriang khriang sa u shira ki sdieh,
Te ki siat marynthing, bad ki tem duitara,
Hangno ka jingkmen ka mynsiem kum kata!

V

Te ki Thiar ki la ieng ha ki skum bad ki trep
Ba u Graduate u niad ia ka um ba ka syep,
Bad u phuhmat jai jai kumba peit lieb u Bnai
Kynjai Halari, ba la poi ka Synrai!

(*Editor* - Nga ngeit kiba la iohsngew baroh ia ki Jingkren ha kane ka *Students Conference* kin sngewbha shibun lada mih riang riang na ki samla ba la ioh hikai bha ba'n thew la ka khmat sha ba kdew kane ka Poetry.)

-*Soso Tham?*

(*Ka Jingshisha* September 1926)

KA SNEM THYMMAI

Ka 'nem Rim la wai, wan poi ka 'Nem thymmai
Ka iehnoh ki sngi, ki taiew bad ki bnai
Jingshitom, jingsniew, jinjar ryngkat ki kut
Jingbha ngin nangbtin! kan pyniar ka jingmut.

Tip aiu kan jia, bad kane ka thymmai
Khlem babe ngin tur! Kan kyrsoi ka jingshai,
Synran, synrap! Lok! Nangpluh, nangphyrnai,
Ngin bud jingshisha! La jingim ngin khalai.

Lehse jingialeh! phew hajar jinjar prah
Ngin ia lyngkhuh bun! Ngim lah bein ieng pyrshah,
Ka shah jop kam koit! H'u Bakhlain ka pynneh,
La long katba long, shaphrang ngin tur tyngeh.

Panpoh ryntih lok! Pashat jingtip jingstad!
Marwei ka khlem dong ! Kyrduh ki buit ki lad,
Ka bor ha balang! Ka synniang haba biang!
Ban roi la ka Ri! Ban phuh bad phieng kyndiang.

Mano ban padan! Ieng synjuk lang kawei!
La suk la shitom! Thaw dur la ka Lawei,
Ban bud u Longdien! Ban kaweh ka jingbha,
Tyngkrein kan suh sieng! Ka kam ki Longshuwa.

Jingpyrta babha! Nga tip kam ju sep ei,
Lym leh noh mynta, dohnud kan ia pynshlei,
Kynsan buk kan mih, ym don ba lah ban khang,
Mynsiem jingieit Ri, kylleng ka Ri kan klang.

Khublei ka 'nem Rim! Ka jingbha ba pha ai,
Ngin kynthup kyndong! Jingpyrto kan nym wai!
Ngin sam bynta lem, ha sadar ngin pynshai;
Shim! Diang katba mon! Ngim bynnud, ngim tyngkai.

Alle! 'Nem thymmai! Ngin ia syrpud-syrpai,
Jingstad to pyntip! Jingshemphang to buhai!
Ialam kdew lynti! Symbai babha ngin bet,
Jingbha to pynphriang! Wat phon lyndang lyndet.

-*P.H.*

(*U Nongpyrta*, April 1929)

JINGSHAI THYMMAI

To plie mynta ia la ki khmat,
        Phai beit sha Ri ba kha;
To peit shisien ia ki ummat
        Sha khmat bhabriew jong Ka.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

Na krung jong Ka ban hun pyrthei
Ki tuid umksiar, Dhorom kyrsei,
Ha jingbhabrieu lait Ka marwei
    Ei pat ha raj ka Sngi?
Ha jinglong mrau ummat ki shlei
    Ko khun ka S'iem ki Ri.

La wai jingdum ka miet ba slem,
    Khie joit ko khun ka Ri,
Sa katno slem phin iai iam rem
    Namar Ri - kha jong phi?

Sa katno slem yn iai rkhie bein
Sa katno slem Ri - mrau yn kein
Sa katno slem ban ieit ban khein
    Te, ia ka Ri jong phi?
Sa katno slem phin tud ban pein
    Jingim namar 'Ka hi?

Sngao jingsawa 'laid luid ba thrang;
    Pynduh ka jingkhawpud
Ka nang kyrsieu ban tur shaphrang
    Pynkhlain ia ki dohnud.

Jingshai thymmai ka sdang phyrnai,
Ia jinglong mrau kan sa pynswai,
Ka bor thymmai, jingshlur hyndai
    Kin ai ka jingdabi.
Ka snam 'rieushlur sdang shad thymmai,
    Khie joit ko khun ka Ri.

-Rosamanikya Wreang

(*U Nongpynim*, 'Naiwieng 1931)

KA POR SAMLA

1. Tang shu kynjoh ka por samla,
Jinglong baroh ka la kylla;
Naduh ka med haduh mynsiem,
Ym pyrkhat shuh ka iap ka im.

2. Ka med ka phad ka la kylla,
Ka bam jutip ki sngewphylla;
Jingmut jingkhan sdang dei 'eriong,
Ym sngewthuh shuh ka thiah ka shong.

3. Ka riam ka beit ka kup ka phong,
Ym iadei shuh kumba ju long;
Ka iaid ka ieng ka leit ka wan,
La ia bud bad kiba kham san.

4. Jinglehrain la sdang ban synshar,
Naduh na ïing haduh habar;
Jingkren jingkhana ka la pher,
Jingiewbih ka la sdang ban her.

5. Jingpeit ki khmat la kylla pher,
Kum leilieh thaba ber - shi - ber;
Ki sur jingkren ha ka shyntur,
La pyrshang ban da kham thaw dur.

6. Bunsien ki khmat ki ju ioh-i,
Na shiteng suin kum ki pukni;
Ia ki syntiew iewbih ba don,
Hapoh ki krem bad ki pubon.

7. Sawdong sawdong ki lum ki them,
Ki iaid kynud kum ki ngap tem;
Ki thapbalieh bun rong ban wad,
Ban kem ia ki lada ioh lad.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

8. Jingshitom mynsiem barobor,
Man la ka sngi man la ka por;
Ki pyrkhat bad wad lad ban law,
Ha para mynsiem ban pynpaw.

9. Ki pyrkhat bad kumno ban shem,
Ia kane ka ding ban ioh tem;
Ki pynhiar bad ki ring mynsiem,
Da jingpisa bad jingshitom.

10. Haba ki khiud khlir khlir ki um,
Ki ong hangta "ngin ia leit sum;"
Kim pat pyrkhat ba ioh mynsaw,
Haba ki poi ki por umsaw.

11. Haba u beh u lyer pyngngad,
Ki ong "Ani ba sngewtynnad"
Kim poi sngewthuh ia u eriong,
Uba pynjot bad ba pynmong.

12. Haba phuh u 'tiew jalongsaw,
Ki ong hana "u slap la rngaw"
Kim kloi kynmaw ba dei ka por,
Ba pyndap um ha ki Ahor.

13. Kyndit kyndit ki poi kynmaw,
Ia ka jingbuh u Trai-Nongthaw;
Jingieit dei Nongsynshar pyrthei,
Ha ki shynrang bad ki kynthei.

14. Nyngkong jingieit mih na ki khmat,
Bad ia mynsiem ka kem artad;
Tang trei jingieit la pynkyndeh,
Mynsiem; ban thiah ban shong ym neh.

-S.R. Natep

(*U Nongpynim*, 'Nai Iaiong 1933)

KA JINGDAWA KA RIKHA

1

Ai Kháwduh ko khun i mei,
Ia awria na ri-nongwei,
Kdat shala Thawlang-lawbei;
Sei ka nam ha ka pyrthei,
Ieng to ieng, ieng shlur mynta,
Ieng ba'n da burom Rikha.

2

Ha pyrem ka jingim 'shain,
'Shain khynraw, ba me men thain,
Iala Ri, 'pieng-tiew-iwbih;
Bad shylluid burom pynmih.
'Shain to 'shain da la jinglong,
'Shain l'oh dum sha jngai to rong.

3

Bor kynsai ba kynja bneng,
Ki ksangkti jong me ki deng,
Ki jynjar ka Ri ban weng;
Balei te me iai buh teng?
Thom pyrshah nongleh jubor,
Thom pyrshah, to thom donbor.

4

Ha jongme ka jingbitar,
Hato kim um kynjri nar ?
Lait na me, mano khynraw,
N'la shadem snam nud pynjaw ?
Rwai to rwai shitrhem, rwai jam,
Rwai, b'u tlot u'n bat waitlam.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

5

Spah wat ai ka'n pynthame,
Ha khim wat ringsdot mame,
Ka lehrain ka ding ka dei;
Ia jingshlur jupynlong dpei,
Rwai, kyrhuh, to rwai jam;
Rwai, pynduh lehrain, pyndam.

6

Mon jongme ka awria eh,
Stet ruh kum kulai mareh,
Da puit hok la teh lakam;
Tang jynsur, sha khlaw ka jam,
Kodom prak, me wat khaweit;
Kodom prak, lakam bat beit.

7

O! ki jew, ki iew 'tien beiñ,
Me la ka jingleit wat kein,
La ki bang ki thiạng 'tienroh,
Hei! ha ki, mon wat pynnoh,
Iaid shaphrang, to iaid radbah,
Iaid shaphrang, da kiar rudwah.

-Rosamanikya Wreang

(*Ka Juk*, September 1933)

KI KSEW U NONGBEH-MRAD

Wat hangne hi ha Ri Khasi Ri Synteng,
Iohsngew bunsien bad lajan man ka teng;
Don ki nongbehmrad kiba dom bad ba shlur,
Ha riat ne ha ram ha them ne ha wah ki tur.

Naduh barim nongbehmrad ba shlur ki don,
Tang dum, ha khlaw ne synrang ki sumar mlon;
Thiah shong peitngor kliaw, wat khlem ioh bam,
La ka iaid kylleng ha khlaw, ban biang ka kam.

Nongbehmrad kim dei satia ki briew ba bieit,
Ia ki 'sewbeh barobor nongbehmrad leh ieit;
Ki ksew hi ruh ia ki nongbehmrad ki bud,
Ba ki nongbehmrad ruh, ia ki kim pynthut.

Shisien la don uwei u nongbehmrad na Mawkma,
Ka shnong kaba don sha ki thain Hima Sohra;
Ha ki them wah Umiam marwei u tur khyllad,
Sha ki khlaw u ialam tang la ki 'Sewbeh mrad.

Ia u dngiem ki ksew tang lap ia ka dien,
Ki kyrkait kiak khlem thait ka kynrup nadien;
Nongbehmrad ba shlur ruh u kynrup shaid-shaid,
Ba kin shlur ki ksew ban beh khlem thait.

Ha khlaw u lap ba uwei u 'sewbeh la iap,
Ba tar u dngiem la thiah iap lyngktap;
Ka mynsiem u nongbehmrad ka meh ding lain,
Jingdom ha ka mynsiem ka la nang khlain.

U don ka ryntieh ki khnam bad ka wait,
Marwei u kynrup tang bad ki ksew khlem thait;
U dngiem u phet iap shapoh ki them wah,
Ban ioh lad ban rieh hapoh ki krem ba kah.

U nongbehmrad bad ki ksew kim aili,
Ba u dngiem um ioh rieh shong kli kti;
Thrait thrait u ther ka kynrup nadien,
Ki ksew ruh de khlem thait ba bud dien.

U dngiem haba um don lad shuh ban phet,
La ka buit ban lait im ruh u klet,
Ha um, u ryngkoh ban phet shawei pat,
Hangta ki ksew ki kabu bha ka dait ka bat.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

Nongbehmrad lit nep ia u Skong da ka wait,
Ia u dngiem u dung tyngeh thrait-thrait;
Hamar ba u dngiem u ang shahe ka shyntur,
Da u skong u dung kynsan na ka shyntur phlur.

Sa per u dngiem la thiah iap hangta hapoh,
Lyngba pei u Skong banep sha lyngthohdoh;
U wan pyrta sha shnong ban ia tip lang,
Ban ia khreh u paidbah la ka nam shynrang.

Ka phawar, risa, kynhoi kumba don barim,
Kum ka rukom da thaw ka rynsan bah dngiem;
Na khlaw ha shnong la ka risa ka kynhoi,
Haduh iing u nongsiat ia u dngiem pynpoi.

Uba shlur da shisha um tip ka jingtieng,
Naba u kwah ban jop sha kliar ka jingkieng;
Ka nam jong uba shlur ka sah ruh tyngkrein,
Ban iohsngew ba jop uba shlur, mynsiem da hun kein.

Dei tang ka jingialang ba tylli baneh mlon,
Kat ia u dngiem ba dom runar lah pynkyllon;
Katno ba ioh na kane ka jingsneng babha,
Wat ki ksew ki don mynsiem baduh kat kata.

Ma ngi ki para briew dei ban ia ieit ia soh,
La im la iap mlon ha kawei ka syrdoh;
Nalor ka jingialang ba tylli ym don paiñ,
Da ka jingiaieit para briew ka lah sympaiñ.

Ia ieit da ka khuid mynsiem naba sdang,
Bred syndon ka thok-shukor ha ka jingialang;
Kumba shisha ba long ki ksew nongbehmrad,
Ka shisha kaba tam haduh khmat U Trai Kynrad.

-R.M. Roy

(*Ka Juk*, December & January 1934)

KA JINGRWAI LA KA RI

Ri Khasi Ri Jaintia,
Kat pha ym pat jiw don,
Ka lyer iwbih thiang na pha,
Ngi-ia-bam katba mon,
Lum Khasi Lum ba pyngngad,
Na pha te man ki por,
Ki Wah ki tuid, kim jiw rngad,
Ki pyndap ia ka Thor.

Ri Khasi, Ri Jaintia,
Ha sngap! u ngap u lwai;
Sha lum u kynud sngewthiang,
Ha khlaw ki sim ki rwai;
Ha ranab lum basynglen,
Samla ki puh lyngkha,
Ki rwai, ki siaw bad ki kmen,
Bad ki iathuhkhana.

Rangbah kloi-khun ka Ri,
Bad iasynjuk kawei;
Ban ieit ban sumar la ka Ri,
Ban sheptieng ia U Blei;
Kum ha ki por mynbarim,
Bad kum ki kpa jong ngi,
Ngin aiti met bad mynsiem-
Na ka bynta La ka Ri.

-Edingson Blah

(*U Nongkit Khubor*, November 1934)

LA KA IING

A iing baieid, A iing jong nga,
A iing basuk ba nga sngewbha;
Haba nga peit nga peit iapha,
Ummat ki shu jaw hi nanga.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

Jingitynnad jongpha baroh,
Jingkmen jingsngewbha ym don shuh:
Ban shong hapha ym don ba kwah,
Phan sah marwei tang ka iingjah.

Ki Mawkordor napoh jongpha,
Wei-pa-wei, U Trai U la weng;
Mynta pha sah ka iingsuda,
Nongrim jongpha kan sah kyrteng.

Jingbuh jingsat hapoh jongpha,
Ba juh pynphuh bad pynthaba;
Naduh mynta ki la kylla,
Sa tang kum ka khyndew thala.

Ka lyer daitthah ka la kyrhuh,
Baroh sawdong jingker jongpha;
Jingpei jingjaw ruh yn nymduh,
Phan sa shu jot ei khamakha.

Ha ka jaka marwei pha ieng,
Khlem don ka tdem lymne ka ding;
Hapoh jongpha kin sa wan shong,
Ki bsein ki ktiar lane ki kyieng.

Sawdong jongpha ki dieng ki don,
Ki diengsyntiew bad ki diengsoh;
Nongsumar jongki pat ym don,
Ki la sah saniuun ei baroh.

Ki sla jongki kin shu jyrngam,
Ki soh kin met shisnem shisien;
Hynrei ia ki mano ban bam?
Bad ki syntiew mano ban sien?

U lyer pyngngad ka por synrai,
Un beh hir hir halor jongpha;
Ki sim da sur bathiang kin rwai,
Hynrei-Hai! Hai! ka ïing jongnga.

Ki lok ki jor baroh sawdong,
Kiba tip bad baithuh iapha;
Da jinglyngngoh mynta ki ong,
Balei ka long kumne shisha?

A iing bahun A iing basuk,
A iing bathiang ba nga la ioh;
Ha nga hi, ka biang la pha duk,
Pynban shu bijai ei baroh.

Ka dur jongpha ha nga kan sah,
Katba dangim ha ka pyrthei;
Ban klet iapha kumno nga lah,
Lane ban ioh pat da kawei?

-S. R. N. (Natep?)

(*Ka Juk*, January & February 1935)

KI KTIEN LYNGKOT BAN PYRKHAT

1. Ka Spah

1. Ki jingleh adkar ia la ka jingioh,
   Ka long ka jingsdang ia ka spah baroh.
2. Ka long kaba jem ban lum tyngka,
   Hynrei kham jem pat ban pynlut ia ka.
3. U thied bah ka jingieit dei ka tyngka,
   Bad kumjuh ruh u long ka thma.
4. U saipan uba dap u pynnang pariah-parai,
   Uba thylli um nang kren, bad ka khmat ruh ka iap stai.
5. Ka jem eh ban buhrieh ia ka spah;
   Ka eh ban buhrieh ia ka duk.
6. Ka jingduk ka long ka nonglehbein, lada phi tieng, em kong em bah
   Hynrei ka nongsneng-nongkraw lada phi tur kum u Ramhah.

7. Wat ju wad spah kum ki 'khar Pathan die nep,
Ban leit tim leit kyrkhah ha jingthang-jingtep
Namar ki skain ruh kim don jingtriem
la u tdong u khla u bym don mynsiem.
8. Ka jingriewspah kaba dang biang
la phi kan kit kan bah,
Ka tang shu palat te kylliang
Ha phi pat kan phah bah.
9. Dei da ki jingpynlut barit
Ba u saipan u synjap kyndit.

2. Ka Jingialang lok

1. U lok dei uto uba iarap khlem bynnud,
Ym dei uto uba isynei narud.
2. Ka jingialang lok ba shu kynsan
Tang khuh-khak ruh kan kynran.
3. Ha ka niam ne ka jingialang lok,
Kito kiba shitrhem eh dei pynban ki ban thok.
4. Ki ksew ki kaweh tdong ym ba ki da ieit eh ia phi,
Hynrei ba ki sma ne iohi aiu phi bat ha ka kti.
5. Ka jingialang lok kan long kaba shisha,
Lada ym don ba iakmieh ia ka jingsngew "MA NGA"
6. Hapdeng artylli ki miaw, tang kawei ka 'tungtap;
La iasuk katno - katno, shisien te kin iaiap.
7. U lok uba iatur lem ha ïing - shari,
U kham pynshngain ban ia ka tyngka shi-byrni.
8. Ka sniang kaba sngaid kam da tip thikna,
Aiu ba ka niang raikhoh ka mut ia ka.

3. Ka Jingiap

1. Ka jingpynhiar mynsiem ba nyngkong,
Ia ka jingïap ka sdang ban pynlong.
2. la ki jingkhang baroh lah eh ban khang,
la ka jingiap ym don ba nud ban pyrshang.
3. Man la ki jingkhang ki don shi kad ar kad,
Hynrei ka jingiap ka don tang u shawkad.

4. "Ka jingiap," ki ong, "kam ju don jingkhein tarik."
Ha ka por ba ka mon ka shu shim kyndit-kyndit,
5. Ka jingiap ka pynkut - pynwai baroh ki kam,
Ka jingiap ka pyndep, pynkhuid baroh ki ram,
6. Ia u bieit ne ia u stad,
Ka jingiap naphang ka mad.
7. Ka 'tem - byrhuin - lam byriong ha ranab lum haba ka meh,
Ka bam khlein kumjuh ia u rit ne ia u heh.
8. Ka jingiap ka long ka tarajur kaba hok,
Bad haba pyrkhat ban iap ruh sngewsyrtok,
Kin kylla dewmet ki met s'iem met patsha,
Un shad u pyrbew ia ki kumba ia nga.
9. Ka kylla ka rup, ka kylla ka rong,
Ha ka por ba thep hapoh ka krong.
10. Da kaba bam dawai, ia ka jingim ngin pynjrong,
Hynrei kumno ia u doktor ruh ka jingiap ka rong.
11. Ki ong ba ia kiba ki blei ki ieit,
Ki shim noh haba ki dang bieit.
12. Ko jingiap dei tang maphi,
I lok ba thep mynsiem jong ka rangli.
13. Ka jingim ka long kaba muja ia uba pyrkhat,
Bad kaba saja ia uba pyrkhat palat.
14. Kano na ki jingiap kaba kham sngewtynnad?
- Ka jingiap ha ka por bym shym poi pyrkhat.
15. Baroh hapdeng ka jainsop bad ka krong -
Tang jingbymthikna suda ka long.

-U B. Hedro Nelle Nonglait

(*U Nongkit Khubor*, January 1935)

KI 'TIEN PHAWAR KHLEH

1. Wat ai ba uno-uno un iohi
Ia ka trai ka jingmut na ka synduk jong phi.
2. U briew u lah ban lait na ka shitom,
Hynrei um lah ban sait ia ka jahburom.

3. Sawngut shi lok, kin iashong hi khmut thyrnia,
   Arngut ki nongshun, ka pyrthei kam ngiam satia.
4. Uba duk ba u wad jingbam u ud,
   U riewspah namar ba um lah ban nguid.
5. Haba ki lok ki la shim lut ia kaba ngi lah ban ai,
   Kum ia ngi kita ki jiw kiar na jngai na jngai.
6. Dei ynda la iap bun ki shipai
   Ba ki hima ki ia shong suk jai.
7. Lah ka kper ka jingpyndep tang shi pruh ne ar,
   Ban ia baroh kawei ka ri ki Jingkular.

-U B. Hedro Nelle Nonglait

(*U Nongkit Khubor*, September 1935)

KA RI KHASI-JAINTIA

Ri lum Khasi, Ri lum Jaintia,
Ia pha ngi ieit thoin thoin;
Na pdeng ri Thor, na ki pyntha,
Ha jrong pha shong kynjoiñ
Ko Ri ka Hok bad Jingshisha-
Ri ki Longshuwa-manshuwa,
Ha pha ki thung ki Mawbynna,
Ba sah haduh mynta.

Suk tang mapha naduh barim,
Ha kane ka pyrthei;
Ngi ruh ngi aiti la jingim,
Namar jong pha ngin trei.
Hurrah! sa shisien pat ngin rwai,
Ki sur barim bajah;
Hurrah! Burom ia pha ngin ai,
Katba jingim ka dang sah.

-Edingson Blah

(*U Nongkit Khubor*, October 1935)

KI PROBERB U SOLOMON U KHUN U DABID

(ba la pynwan ha ka rukom poetry)

Ia ka ban tip ia ka jingstad ban hikai,
Ban shemphang ia ki ktien u 'riewstad hyndai,
Ban pdiang ia ka jinglehsian khlem kyr-eit
Ha ka hok, ka jingbishar bad ka jingbeit,
Ban ia ai jingsian ha u briew bashisha,
Ka jingtip, jingpyrkhat h'u khynnah samla,
B'u riewstad un sngew, ha jinghikai un roi,
B'u banang jingpyrkhat shongnia un myntoi;
Ban sngewthuh ia ki Proberb bad 'tien pharshi,
Ia ki ktien riewstad bad ki phawer jong ki :-
Ko khun sngap ia ki jinghikai u kpa jong me,
Wat lyndet ia ka hukum ka kmie jong me,
Kin long u kynjri ha ryndang jong me,
Lada pynshoi ia me khun da kiba pop
Kynmaw ia lade wat kohnguh ioh me ngop.
Lada ki ong, "Ia ban ioh snam ngin iathap
Ia uba lui lui khlem don daw ngin ia ap
Kum jingtep ia ki ngin nguid tylli nguid im.
Kum kito ba hiar sha thliew ba la tim,
Ngin iaioh lang baroh ka spah bakordor
Bad la ki ïing ngin siang shylliah da ki khor;
Hapdeng jong ngi lok, mem ym duh la bynta,
Ngin ia buh lang uwei u saipan tyngka."
Ko khun Me bad ki wat jiw iaiaid lynti,
'To khang ia ki kjat na lynti iaid jong ki;
Naba kjat jong ki, ki phet sha ba sniew.
Bad ba ki ia kloi ch ban pynmih snam briew,
Namar ba riam jar ka shu long lehnohei
Ha jaka ba iohi ki sim shi pyrthei.
Kine shu ap ia la ka jong ka snam
Ki buhrieh kyndong la jingim ba budnam.
Kumta long ki lynti uwei pa uwei
Uba khwan jingmyntoi hangne ha pyrthei.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

Ka shim noh ia ka jingim shynrang bad kynthei.
Ka jingstad ha lynti shnong, jam ka pyrta,
Ka ang la ka shyntur ha man ki jaka,
Ka pyrta ha ka jaka iaseng ia dorbar,
Ha nongbah nongrit ha iew ha duwar.
Haduh katno A ko khun bynriew babiej
Haduh lano ia jingmutlop biej phin ieit?
Kiba jiw kren bein, kin sngewbha ki 'tien-bein,
Bad ki biej ki runar ia jingtip kin ibein.

Sha jingsneng jong nga, mynta baroh to phai,
La mynsiem ngan theh noh bad jingtip ngan ai,
Namar phim iatreh haba nga khot ia phi,
Bad phim suidniew haba nga kner la ki kti.
Hynrei phi ibein ia jingpyrkhat jong nga,
Ia jingsneng jong nga phim ia suidñiew satia;
Ha jingshem jynjar jong phi ngan shu rkhie,
Ngan rkhie haba lap ka jingsheptieng ia phi.
Haba jingsheptieng kum ka eriong ka lap,
Haba wan ka jynjar kum 'langthari slap;
Haba jingshipa halor jongphi kan ngat-
Phin kyrpad ia nga hynrei ngam phai ktien pat.
Phin wad biang-biang ia nga hynrei phin ym shem,
Ia jingtip phi isih, ia phi ngam sngewlem.
Ba kim la jied ia jingsheptieng i'U Trai,
Kim mon, ki ñiewbein ia jingsneng ba nga ai.
Kumba ki thung kumta ruh kin bam soh,
Bad kum la ki buit la bainong kin ia ioh.
Namar lada kin phai dien biej ruh kin iap,
Bad la ki manbha ruh ka jingjot kan lap,
Hynrei uba sheptieng ia nga ko bynriew,
Un shong suk un shong sain khlem tieng ia ka sniew.

-U B. Hedro Nelle Nonglait

(*U Nongkit Khubor*, November 1935)

U NGAP RI WAR NA AMERIKA

Part I

Syntiew Ri Lum Khasi ia-phuh,
U ngap na kylleng un sa juh,
Ia umngap Khasi ba un kjit,
Khlem khein un tur ia khriat ne shit!
Na Shilliang Duriaw un ẁan her,
Un khlad na la ki kher ki mer,
Lyngba suinbneng da Eroplen,
Un suh hi wia ban ym sah dien!
Lyngba eriong bad duriaw bah,
Un thom lin-lin khlem da pangah,
Ban poi hi thik ha por babiang-
Ba un ioh kjit umngap bathiang!

Part II

Kiaw na Shilliang Duriaw nang ap,
Lano un lam syntiew u ngap,
Ka dwai ka phirat man ka sngi,
Ban poi ka ngap na Ri Khasi!
Shwa ba un mih na la ka ksing,
Ha ka u rwai da marynting;
"Ma phi kynrad ksiar nang kitbok,
"Nga te ngan wad hi la ka hok,
"Ki 'per syntiew ka Ri Khasi,
"Ki dei ka nongkynti Jongngi,
"Ka Umngap umlwai baroh phar,
"Ka dei ka Jongngi la-shai kdar!"
Tang kut katei ka Soskular,
Mei ri-san ka sei i rumar,
Ban ñiad ki ummat kiba tlor,
"Tang poi shatai sa phah khubor!"

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

Part III

U Ngap Ri war na Amerika
U kynud la i sur Shella,
Ki dong ki lad ialap kylleng,
I'u paidbah bhur ba un ai bneng!
Thylliej tyrpud u sei shi pruh,
I'u Paid Khasi ban pynkohnguh,
Pynbam jyndei 'tienhok 'tienblei,
Ban sngap ruh, Ew! la - sngewshyrkhei!
Kumno u shlan sei kyrteng Blei?
Haba kam bad ktien kim iadei!
Don UBA bat t'rajur ha kti!
Un thew ia ktien bad kam jongngi!

Part IV

Kam sangpap ha U Blei wat tei,
Ioh ba u shla thylliej un sei!
Hana ia Thma ruh Blei u plan,
Ban jop pat ruh ki Amrikan,
Jarman, Japan ki rem ha thma,
Hana ki dei ki 'riewthala,
Ki Yankee, pat ki jop ka thma,
Namar ki dei ki 'riewshida!
Phi la ju poi them Wahingdoh?
Yankee, Mary, iakjup iadoh!
Phi la ju poi khlich Nongthymmai?
Phin lap jinglong Yankee janai!
Hangta phin peit phin ong, "Hai-hai! !"
Pleng! Yankee Land ka long kumtai?
U Soh hulla soh nongmuna,
Khasi ki phah sha Amrika,
Ban lam Jingstad sha Ri Khasi,
Ban khleh khawlang te la-iwli!

Part V

"Masi" ngun dem la bam-phlang diap,
Ha reng jong-u dem u "tyrdiap"
Da sarong bad meng u kylli
"Kynum, phi dem, biliah 'bakhi?
SANFRANSISKO CONFERENCE DONNAM,
Ha Khasi la - sah puriskam,
Mrs. Pandit ba um ryndang,
Bod u "tyrdiap" pham bit iashong!
Mynta katba ka por dang don,
Pynieng ki Shkor. Ban ym shah phon,
Ha Khana Gulliver's Travel,
BA IALAP DA THYLLIED ANGEL,
NAMAR KHAN KAI KUM KITEI,
KI PYNSHOH BILEIT BAN KHIH PYRTHEI
HEI! KYNDIT THRED, KO PAID KHASI!
IOH PHIN LEIT NGAT HA KA THEIT JRI! ! ! !

23.11.45 *-DA "U CRITIC" B. I.*

U Dkhi Kynthah Na Ri Khasi

"Naei, ko ngap, phi rong syntiew,
Kylleng ka ri ba her jingiw?
Nga te u dkhi, kumba phi i,
Kat i'u ba lap nga pynsma sni,
Lada ngam ioh ban kamai hi,
Hei, wat leit mut ngan ieh ia phi."
Kumta u kren u dkhi i'u ngap.
La dei ne lait te dei ban sngap.
Ka kam u dkhi phi ia tip hi,
'Da phim ai lem, la on ka sngi,
Ym smat ban leit rong um syntiew,
Kylleng ki kper ba thung ki briew,
Ha ktem u ap, na ksing u thap,
Hangta u ksam la snier ban dap,
N'u ngap bapli u tang shu lap.

NA KA THIAR KI LONGSHUWA

II

Ha Dibrugarh ne ha Jorhat,
Sngap kren ki briew ha iew ha hat,
"Phi ju iohi kynthei Khasi?
Ka riam ka beit kynjai ha ki,
Ka kup ka sem la kum ka sngi"
"Wa! thei Khasi ym i balei?
Ha shnong jong ngi ym bun hynrei,
Ka shnong ka ithuh bha ia ki.
Khraw nam ma ki wat i'u D.C.
Wei shano ma la iaid ma ki,
Nongbud nongrap la kum planet
Sawdong ka sngi ba shad ba peit
Kylleng ki bud kat sha ba leit"
Kumta jubab ka shnong ka thaw.
Ktien ki pyliait kumba pda maw,
Khie da leit hi, lada ngi thaw.

III

Bad tang kumta ka ktien la kut?
O em, ym tang katta la lut.
"Kynthei Khasi kumto!" ki ong,
"La ha Shillong ne sha la shnong?"
Ka dei haba ki ong kumta?
Hato kumta ka iaid ka nia,
Khlem pat iohi kin kren ruma?
Truman, uba ngim pat iohi,
Hato u dei tang kum u "Joni"?
Ne la Churchill radbah jong ngi,
Hato u dei de kum "Tomi"
Ne mem bakhraw sha shnong jong ki
Ki dei tang kum ki thei "Bibi"?
Ko dkhi ka ri, da pyrkhat hi!
Wat pyni sni i'u ngap baplil!

IV

Ngim kwah te toi ban kynthah sni
I'u ngap ne lwai kumba phi i,
Lada u dkhi u kwah kynthah,
Ki dkhew ne kyieng wat mut kin shah.
Leh ia kiwei kumba phi kwah,
Ba kiwei ruh ia phi kin leh.
Ka kyrteng Blei ngim kwah phin rah
Ban kren thala da ktien khyllah
Lada ka tarajur U bat,
Ha khlieh Damocles pat ka wait
Ka sdien pawang i'u pdot ban mait,
Haba kiwei phi kren kynnoh,
Da tba shuwa la lyngthohdoh.
Ka tarajur phi ong ngin jngoh,
Sa khmih baroh shano kan noh.

V

Ko dkhi, ne dkhew phi sngew bishni
Tyrdiap b'u dem ha reng masi?
Kham lah u dkhiew ban khmied long bneng.
Ne ieng na reng ban khmih kylleng?
Ngi sngew phuhmat ha ri ba don
Riewstad phawar pleng kum Byron.
Lada artet kin kiew kyrdon,
Khlem pep lashai kin long Milton.
Ko ri baieit! Ri ba - ithiang!
Pha i katno ngi thrang ngi sliang?
Sei Longrangbah : Sei rangkynsai!
Hadien habud, mynta lashai,
Ba ri jong ngi kan stad kan shai,
Akor ka ri kan iai phyrnai.

22nd Dec. 1945 **U Counter Critic A. I.**

DISTRI • GOVERNM
LIBRARY SOHRA • ALAYA
1165/EK, 1

Rs. 25.00